

Kuva: Sirpa Nykänen

Ajankohtaista

- Espoolaisten näkemys toivotusta asuinympäristöstä
- Espoon kaupunkikeskukset asukkaiden silmin - Viiden keskuksen tarkastelu osallistavaa paikkatietoaineistoa hyödyntäen
- Meliora-hankkeella tuetaan monikielisten oppilaiden oppimista ja osallisuutta
- Demokratiakasvatusta koko oppimisen polun läpi

Varttitiedot III neljännes 2023

- Espoon väestö oli vuoden 2023 syyskuun lopussa ennakkotietojen mukaan 311 900 asukasta
- Työttömyyden kasvu jatkui syyskuussa, kehitys näyttää huonolta ainakin vuoden 2024 alkupuolelle asti
- Asuntorakentaminen hiljentynyt aloitusten ja myönnettyjen rakennuslupien perusteella

Sisältö

Kohti älykkäämpää ja kestävämpää tulevaisuutta.....	3
Ajankohtaista	4
Espoolaisten näkemys toivotusta asuinympäristöstä	4
Espoon kaupunkikeskukset asukkaiden silmin – Viiden keskuksen tarkastelu osallistavaa paikkatietoaineistoa hyödyntäen	7
Meliora-hankkeella tuetaan monikielisten oppilaiden oppimista ja osallisuutta	17
Demokratiakasvatusta koko oppimisen polun läpi	20
Varttitiedot.....	23
Väestönmuutokset III neljännes 2023 (1.7. - 30.9.) ennakkotietoja	23
Työpaikat, työllisyys ja työttömyys Espoossa III neljännes 2023 (1.7. - 30.9.)	29
Espoon rakennustuotanto III neljännes 2023 (1.7. - 30.9.) ennakkotietoja.....	32

Kohti älykkäämpää ja kestävämpää tulevaisuutta

Vuoden kääntyessä loppusuoralle on usein aika summata tapahtumia ja pohtia niiden merkitystä sekä jo tapahtuneelle että tulevalle. Maailmassa eletään monin tavoin epävarmuuden ja myllerryksen aikaa. Maailmanpolitiikan epävarmuus näkyy monin tavoin suomalaisten arjessa. Kuluttajien luottamus Suomen talouden kehitykseen heikkenikin selvästi syys-lokakuussa 2023 ja kuluttajien luottamus heidän oman taloutensa kehitykseen näyttää myös olevan hitaassa laskussa. Samalla tavoin kuluttajien odotukset Suomen työllisyystilanteen kehityksestä tulevan 12 kuukauden aikana heikkenivät voimakkaasti. Epävarmuuden ja turbulenssin ajasta huolimatta kannattaa kuitenkin kiinnittää huomiota myös hyviin asioihin. Esimerkkeinä vaikka se, että Suomi oli maailman onnellisin maa jo viidettä kertaa ja suomalaiset onnistuivat vähentämään sähkönkulutustaan. Molemmat ovat hyviä esimerkkejä kestävydestä. Päätäväisellä ja tulevaisuuteen suuntautuneella toiminnalla voimme yhdessä saavuttaa merkittäviä tuloksia

Vuonna 2024 keskustelu kiertyy varmasti demokratiaan ja valtaan niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Tulevat presidentinvaalit sähköistävät keskustelua jo nyt. Avoin ja demokraattinen yhteiskunta on tärkeä arvo. Demokratiakasvatus on tärkeä teema myös Espoossa ja sitä pyritään vahvistamaan koko oppimisen polun ajan. Tavoitteena on kasvattaa nuoria aktiivisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka ymmärtävät demokratian periaatteet ja osaavat tuoda äänensä esiin yhteiskunnassa. Tästä teemasta kirjoittavat artikkelissaan Mia-Marisa Ranta, Susanna Nikko ja Muusa Kostilainen.

Myös luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja luontokato säilyvät puheissa. Nämä teemat ovat tärkeitä niin valtioille, kaupungeille, yrityksille, järjestöille kuin myös yksittäisille ihmisille. Kestävä kehitys ja sen eteen tehtävä työ tuovat monenlaista hyvinvointia. Espoossa on käynnissä yleiskaavatyö. Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön ja liikenteen suunnitelma, jossa ennakoitaan kaupungin kehitystä tulevana vuosikymmeninä. Espoon tapauksessa tähdätään vuoteen 2060. Asukkaita on yleiskaavatyössä kiinnostanut esimerkiksi se,

millainen kaavoitus on kestävä. Yleiskaavassa onkin otettava huomioon esimerkiksi ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Kaupunkilaisia on kiinnostanut myös viheralueiden ja luonnon turvaaminen, joukkoliikenne, väestönkasvu ja sosiaalinen eriytyminen. Nämä teemat nousevat esiin myös Sakari Jäppisen artikkelissa espoolaisten näkemyksistä toivotusta asuinympäristöstä. Espoolaisten asuinympäristötoiveissa korostuvat turvallisuus, vehreys, hyvät joukkoliikenneyhteydet ja rauhallisuus. Jonas Zaknoun puolestaan tarkasteli opinnäytetyössään Espoon kaupunkikeskuksia osallistavaa paikkatietoaineistoa hyödyntäen ja kirjoitti teemasta artikkelin tähän Eetvarttiin.

Sosiaalisen kestävyys teemat ovat myös varmasti tulevan vuoden keskustelunaiheita. Oppiminen, tulevaisuustoivo ja osallisuus ovat keskeisiä tekijöitä sosiaalisen eriytymisen hillitsemisessä. Päivi Kakko kirjoittaa artikkelissaan Meliora-hankkeesta, jolla tuetaan monikielisten oppilaiden oppimista ja osallisuutta. Hankkeen avulla pyritään varmistamaan, että kaikki oppilaat saavat laadukasta opetusta ja voivat osallistua kouluyhteisöön täysipainoisesti. Tämä on askel kohti inklusiivisempaa ja monimuotoisempaa oppimisympäristöä.

Espoossa eletään monien haasteiden ja mahdollisuuksien keskellä. Kaupunkinäkökulmasta voisi esittää monenlaisia uudenvuodentoiveita. Hyvin espoolaista olisikin toivoa esimerkiksi siirtymistä kohti entistä kestävämpää kaupunkia, edelläkävijyyttä ja innovaatioita niin teknologian, palvelujen kuin liikenteen ja liikkuvuuden osalta, entistä viihtyisämpää, avoimempaa ja monimuotoisempaa kaupunkitilaa, vahvaa demokratiaa ja osallisuutta sekä laadukasta koulutusta ja ammattitaitoisia tekijöitä. Näissä toiveissa on se hyvä puoli, että jokaisella on mahdollisuus omalta osaltaan olla mukana viemässä Espoota lähemmäs niiden toteuttamista.

Hyvää loppuvuotta ja onnea vuoteen 2024,

Minna Joensuu
tutkimusjohtaja
18.12.2023

Espoolaisten näkemys toivotusta asuinympäristöstä

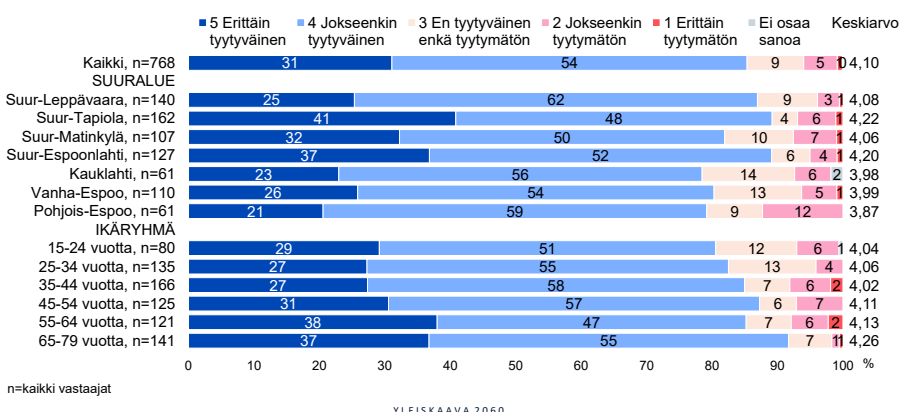
Sakari Jäppinen

Espoolaisten asuin ympäristötoiveissa korostuvat turvallisuus, vihreys, hyvät joukkoliikenne yhteydet ja rauhallisuus. Ikä ja asuinpaikka vaikuttavat asuin ympäristön toivottuihin ominaispiirteisiin.

Espoolaisten näkemyksiä toivotusta asuin ympäristöstä selvitettiin uuden koko kaupungin yleiskaavatyön pohjaksi keväällä 2023. Tutkimus toteutettiin kirjeinformoituna sähköisenä kyselynä, joka lähetettiin 4000:lle espoolaiselle. Otosta kiintiöitiin iän ja Espoon suuralueiden mukaisesti siten, että kaikista ikäryhmistä ja kaikilta alueilta saataisiin riittävästi vastaajia. Yhteensä kyselyyn saatiin vajaat 800 vastausta.

Tutkimuksen perusteella espoolaiset ovat varsin tyytyväisiä nykyiseen asuin ympäristöönsä. Keskiarvo asteikolla 1-5, jossa 5 on erittäin tyytyväinen ja 1 on erittäin tyytymätön, on 4,1 eli hyvin korkea. Kaikkiaan 85 % vastaajista on tyytyväisiä (erittäin tai jokseenkin tyytyväinen) asuin alueeseensa. Tyytymättömiä on vain 6 prosenttia. Tyytyväisimmät asukkaat löytyvät Suur-Tapiolasta ja Suur-Espoonlahdesta. Selkeästi suurempi osuus kaupunkilaisista myös kokee, että asuin alue on kehittymässä myönteiseen kuin negatiiviseen suuntaan.

Miten tyytyväinen olet nykyiseen asuin alueeseesi?

Viihtyisän ja hyvän asuin ympäristön avaintekijät

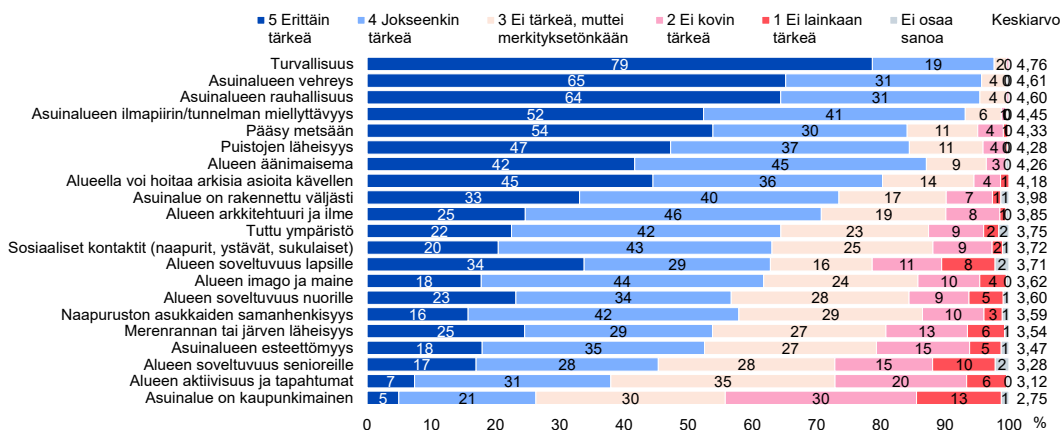
Tärkeimmät asuin alueen viihtyisyyteen vaikuttavat tekijät espoolaisten mielestä ovat turvallisuus, rauhallisuus, ilmapiiriin miellyttävyyys sekä pääsy metsään. Kaupunkimaisuus, alueen aktiivisuus ja esteet-

Ajankohtaista

tömyys ovat tutkituista asioista vähiten tärkeitä. Tärkeiksi asioiksi nousevat myös puistot, äänimaisema ja se että asioita voi hoitaa kävellen. Viihtyisyyden kannalta tärkeimmät asiat näyttäytyvät hyvin samankaltaisina eri puolilla Espoota. Eroja alueiden välillä löytyy lähinnä rakentamisen väljyydessä, arkkitehtuurin ja puistojen osalta, ilmapiirissä ja tunnelmassa, meren läheisyydessä ja asuinalueen kaupunkimaisuudessa. Vältä rakentamista arvostetaan erityisen paljon Pohjois-Espoossa, kun taas kaupunkimaisuus on suuremmassa arvossa Suur-Matinkylässä ja Suur-Tapiolassa. Kauklahtelaisten toiveissa korostuu metsän saavutettavuuden tärkeys, Espoonlahdessa taas merenrannan läheisyys.

Hyvän asuinympäristön ominaisuuksina nähdään myös hyvät joukkoliikenneyhteydet, liikenneturvallisuus ja se että ruokakauppaan pääsee kävellen. Moni pitää tärkeänä myös sitä, että terveydenhuoltopalvelut ovat saavutettavia, liikuntapaikat ovat lähellä, pyöräily ja autoilu sujuu sekä sitä, että pysäköintipaikkoja on tarpeeksi. Kuten olettaa saattaa, ikä vaikuttaa merkittävästi siihen kuinka tärkeiksi eri ominaisuudet nähdään. 35 – 44 -vuotiaat arvostat koulujen ja päiväkotien läheisyyttä, yli 65 vuotiaat vanhusten palveluja. Kahvilat ja ravintolat ovat taas nuorille selkeästi tärkeämpiä kuin muille.

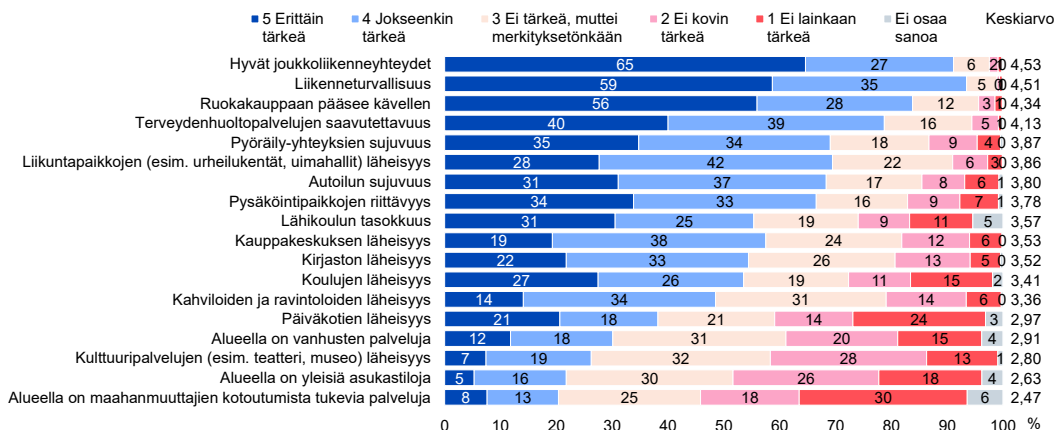
Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle ovat asuinalueen viihtyisyydessä?

Kaikki vastaajat, n=768

YLEISKAAVA 2060

Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle ovat hyvän asuinympäristön kannalta?

Kaikki vastaajat, n=768

YLEISKAAVA 2060

Pientalovaltainen asuinalue on toivotuin asuinympäristö

Espoolaiset näkevät pientaloalueet selvästi toivotuimpana asuinympäristönä, sillä yli 50 % kokee sen ympäristöksi, jossa mieluiten asuisi. Keskustamaiseen ympäristöön kaipaa noin joka kymmenes espoolainen ja kerrostaloalueelle noin joka viides. Suuralueiden välillä on isoja eroja, sillä Matinkylän suuralueella asuvista 40 % haluaisi asua keskustassa tai kerrostaloalueella, kun taas Kauklahdessa ja Pohjois-Espoossa vain joka kymmenes haikailee keskustojen ja kerrostalojen perään.

Espoolaisten asuinympäristötoiveet vastaavat hyvin suomalaisten toiveita

Espoolaisten näkemykset asuinympäristön tärkeimmistä ominaisuuksista ovat hyvin samankaltaisia kuin muiden suomalaisten kaupunkimaisten asuinympäristöjen asukkaiden näkemykset. Suomen ympäristökeskuksen vastikään julkaisussa kansallisessa tutkimuksessa tärkeimmiksi viihtyvyystekijöiksi asuinalueella nousivat luonnonympäristö, keskeinen sijainti, rauhallisuus, ulkoilumahdollisuudet ja turvallisuus. Pientalovaltainen alue on myös kansallisesti noin puolelle väestöstä toivotuin asuinaluetyyppi. Keskustojen ja kerrostalovaltaisten alueiden suosio on kuitenkin kasvussa.

Lisätietoja: suunnittelupäällikkö Sakari Jäppinen, Espoon kaupunki, Kaupunkisuunnittelukeskus, sakari.jappinen@espoo.fi

Espoon kaupunkikeskukset asukkaiden silmin – Viiden keskuksen tarkastelu osallistavaa paikkatietoaineistoa hyödyntäen

Diplomityö, Jonas Zaknoun, Aalto-yliopisto

Espoon kaupungin ja Aalto-yliopiston vuonna 2020 toteuttamaan Mun Espoo kartalla -kyselyyn vastasi noin 6600 asukasta, joista yli 4000 oli täysi-ikäisiä. Nuorille räätälöitiin kevyempi versio kyselystä. Täysi-ikäistä vastaajaa pyydettiin merkitsemään kartalle itselleen tärkeitä espoolaisia keskuksia, sekä mainitsemaan kyseisen keskuksen tyyppi joko "nykyisellään toimivaksi keskuksiksi", "kehittämistä kaipaavaksi keskuksiksi" tai "uudeksi keskuksiksi". Yhteensä "tärkeä keskus" -merkintöjä saatiin 3233. Näistä 1488 oli merkitty "nykyisellään toimivaksi", 1343 "kehittämistä kaipaavaksi" ja 197 "uudeksi keskuksiksi". Merkintöjä tarkennettiin vielä kirjallisesti avovastauksena.

Kerätyn paikkatiedon avulla päästiin tutkimaan Espoon viittä kaupunkikeskusta (Leppävaara, Tapiola, Matinkylä, Espoonlahti, Espoon keskus) yhdistäen sekä kvalitatiivinen (laadullinen) että kvantitatiivinen (määrällinen) tutkimusmenetelmä. Kerätystä paikkatiedosta poimittiin jokaisen kaupunkikeskuksen ominaispiirteitä ja laatutekijöitä, jotta voitaisiin tunnistaa miten espoolaiset kuvailevat kaupunkikeskuksia.

Matinkylää pidetään Espoon toimivimpana keskuksena

Tutkimuksessa selvitettiin mitä keskuksia pidetään eniten toimivina ja mitä vähiten. Tulokset osoittivat,

että Matinkylän keskustaa pidettiin selvästi parhaiten toimivana espoolaisten silmissä. Sitä seurasi Leppävaara hyvin samankaltaisilla tuloksilla, mutta silti reilusti Matinkylää jäljessä. Keskimmäisenä oli Tapiola, johon kohdistuneet merkinnät olivat jakautuneet hyvin tasapainoisesti toimivaksi sekä kehittämistä kaipaavaksi. Toiseksi eniten kehittämistä kaipaavana keskuksena pidettiin Espoonlahtea, kun taas selvästi eniten kehittämistä kaipaavana keskuksena pidettiin Espoon keskusta.

Espoon monikeskuksinen rakenne näkyy siinä miten omaa ja muita alueita arvioidaan

Tutkimalla kyselyyn vastanneiden kotien sijainteja, selvitettiin miten monikeskuksinen rakenne näkyy Espoossa. Lähialueeksi sovittiin säteeltään kolmen kilometrin bufferi keskuksen keskipisteestä. Tuloksista huomattiin, että niiden vastaajien, jotka pitivät keskuksia toimivina, kotipaikannukset sijoittuvat suurimmaksi osaksi keskuksien lähialueiden ulkopuolelle Leppävaarassa, Tapiolassa sekä Matinkylässä. Tämä on osoitus siitä, että kyseisiä keskuksia käyttävät paljon myös ne, jotka eivät asu keskuksien lähialueella. Espoon keskuksen kotipaikannukset ovat hyvin tasaisesti jakautuneet lähialueen sisälle ja ulkopuolelle, kun taas Espoonlahden osalta vastaukset ovat tulleet pääosin lähialueelta.

Taulukko. Kutakin keskusta koskevien merkintöjen lukumäärä "keskus"-bufferin sisällä (säteeltään 1 km suuruisella keskusta-alueella). Huom! Suluissa osuus kaikista kyseisen keskuksen merkinnöistä.

	Merkintöjen määrä 1 km bufferin sisällä				
	Leppävaara	Tapiola	Matinkylä	Espoonlahti	Espoon keskus
Merkinnät yhteensä kpl	568	600	538	212	327
Toimiva keskus kpl	410 (~72,2%)	307 (~51,2%)	465 (~86,4%)	36 (~17,0%)	62 (~19,0%)
Kehittämistä kaipaava keskus	151 (~26,6%)	281 (~46,8%)	67 (~12,5%)	129 (~60,8%)	260 (~79,5%)
Uusi keskus	7 (~1,2%)	12 (~2,0%)	6 (~1,1%)	47 (~22,2%)	5 (~5%)

Ajankohtaista

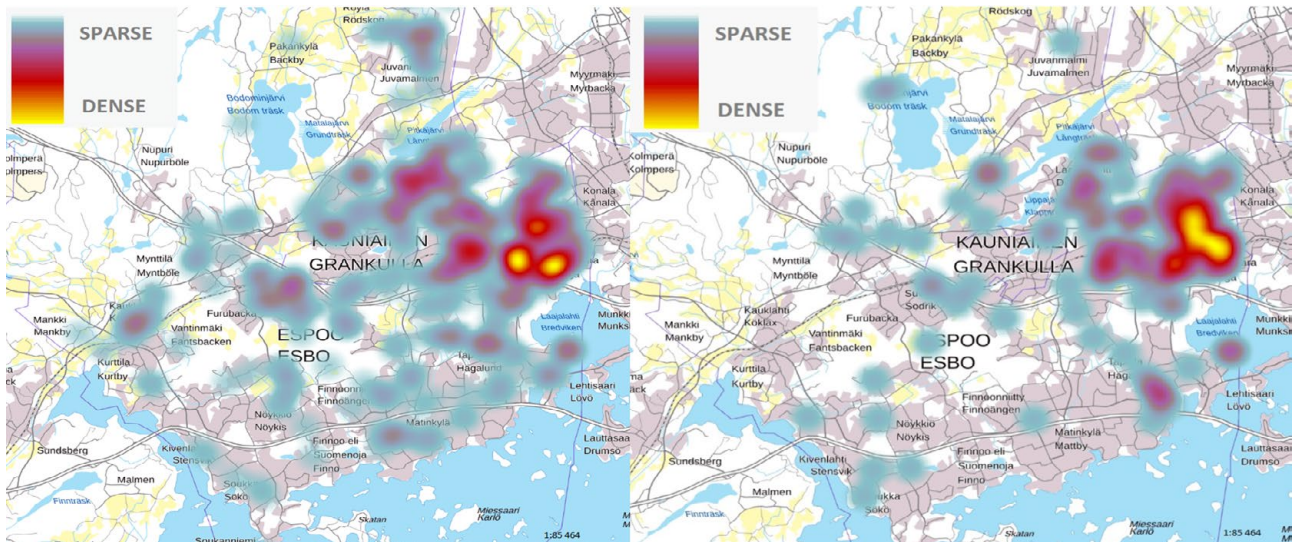
Leppävaaran, Matinkylän sekä Espoonlahden lähialueiden asukkaat merkitsivät kuitenkin useammin keskuksiaan kehittämistä kaipaaviksi. Tämä osittain voi kertoa asukkaiden huolesta heidän asuinalueensa tulevaisuuden suhteen, sekä myös heidän uskostaan pystyä vaikuttamaan oman lähiympäristönsä kaupunkisuunnitteluun. Toisaalta ne, jotka pitivät Tapiolan keskusta kehittämistä kaipaavana, asuivat enimmäkseen lähialueen ulkopuolella. Se voi olla merkki siitä, miten muualla Espoossa asuvat ovat tyytymättömiä Tapiolan alueen nykytilaan, tai sitten tämä kertoo Tapiolan tulevaisuuden suunnittelun olevan tärkeä asia kaikille espoolaisille. Tähän voi liittyä juuri nostalginen ajatus entisestä Tapiolasta. Espoon keskuksen

osalta kehittämistä kaipaava keskus -merkinnät olivat taas jakautuneet hyvin tasapainoisesti lähialueen sisä- ja ulkopuolelle.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että Leppävaara ja Matinkylä ovat melko samankaltaisia alueita espoolaisten silmissä. Matinkylää pidetään kuitenkin hieman ”toimivampana” kuin Leppävaaraa. Espoonlahti taas on keskuksista selvästi erilainen, sillä sen vaikutusalue yltää todella pienelle alueelle. Huomioitavaa on kuitenkin, että kyselyn laatimisen aikana länsimetron jatke ei ollut valmistunut vielä, joten jos kysely uusittaisiin, olisivat Espoonlahteen kohdistuneet vastaukset varmasti hyvin erilaisia.

Leppävaara

Leppävaara		Nykyisellään toimiva keskus (394 kpl kotipaikannuksia)	Kehittämistä kaipaava keskus (143 kpl kotipaikannuksia)	Yhteensä (537 kpl)
	3km bufferin sisällä	40,9 %	60,1 %	46,0 %
	3km bufferin ulkopuolella	59,1 %	39,9 %	54,0 %

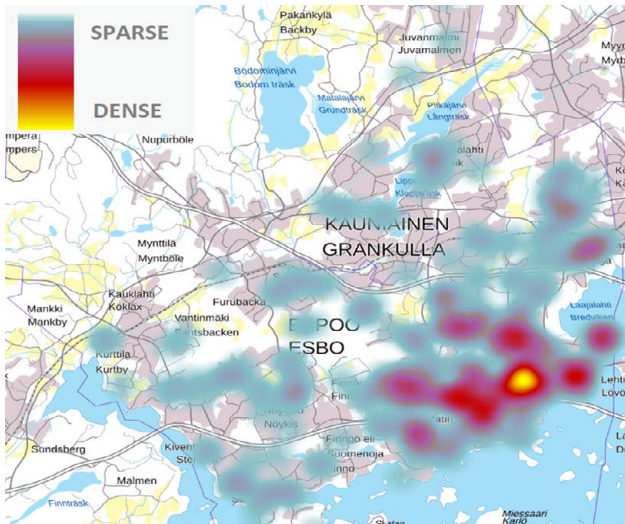
Kodit (toimiva keskus)

Kodit (kehittämistä kaipaava keskus)

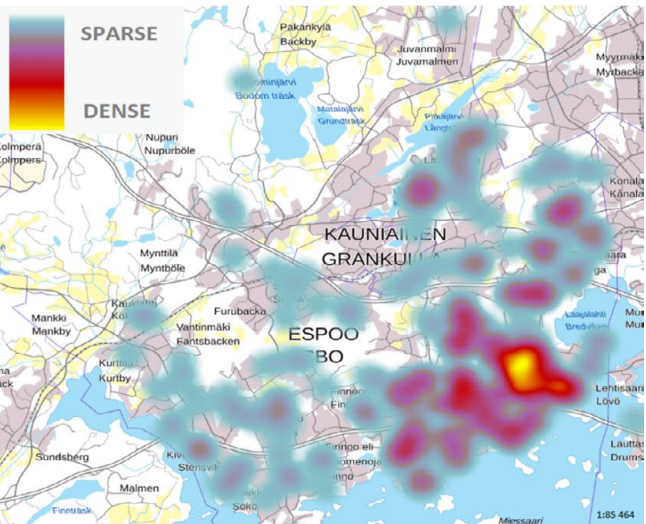
Ajankohtaista

Tapiola

Tapiola		Nykyisellään toimiva keskus (293 kpl koti- paikannuksia)	Kehittämistä kaipaava keskus (261 kpl koti- paikannuksia)	Yhteensä (554 kpl)
	3km bufferin sisällä	44,7 %	40,6 %	42,8 %
	3km bufferin ulkopuolella	55,3 %	59,5 %	57,2 %

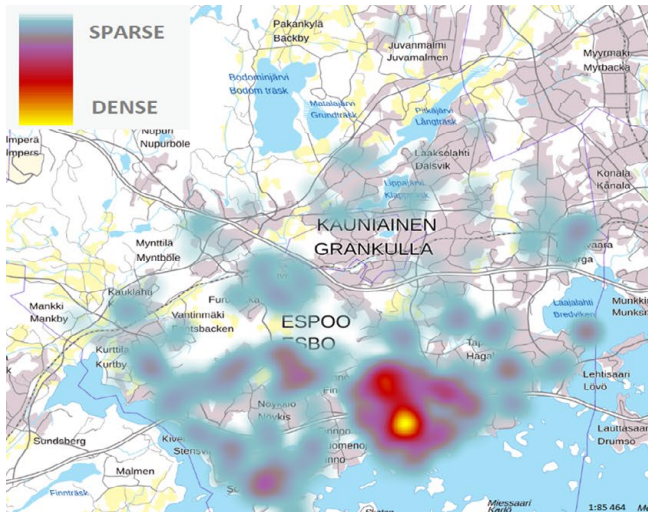
Kodit (toimiva keskus)

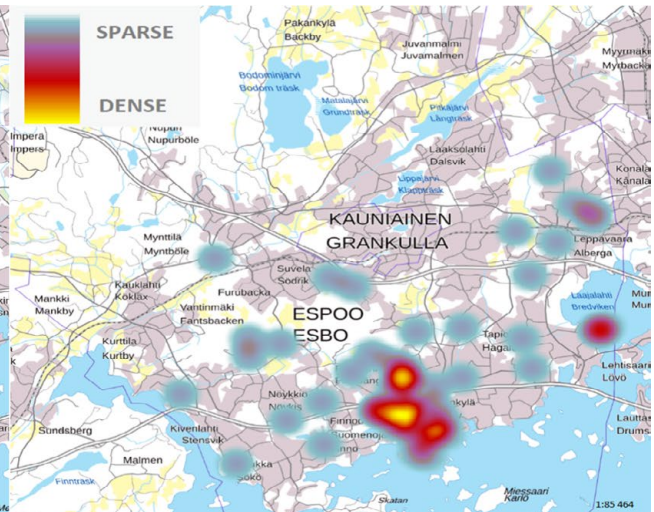
Kodit (kehittämistä kaipaava keskus)

Matinkylä

Matinkylä		Nykyisellään toimiva keskus (440 kpl koti- paikannuksia)	Kehittämistä kaipaava keskus (62 kpl koti- paikannuksia)	Yhteensä (502 kpl)
	3km bufferin sisällä	46,4 %	61,3 %	48,2 %
	3km bufferin ulkopuolella	53,6 %	38,7 %	51,8 %

Kodit (toimiva keskus)

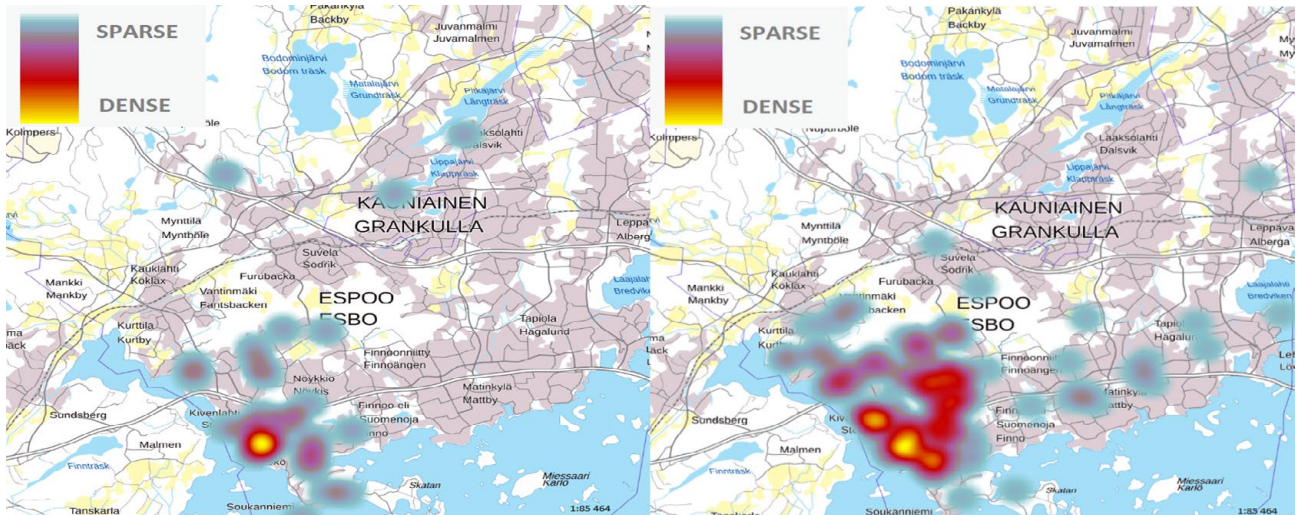

Kodit (kehittämistä kaipaava keskus)

Ajankohtaista

Espoonlahti

Espoonlahti		Nykyisellään toimiva keskus (33 kpl koti- paikannuksia)	Kehittämistä kaipaava keskus (121 kpl koti- paikannuksia)	Yhteensä (154 kpl)
	3km bufferin sisällä	75,8 %	72,7 %	73,4 %
	3km bufferin ulkopuolella	24,2 %	27,3 %	26,6 %

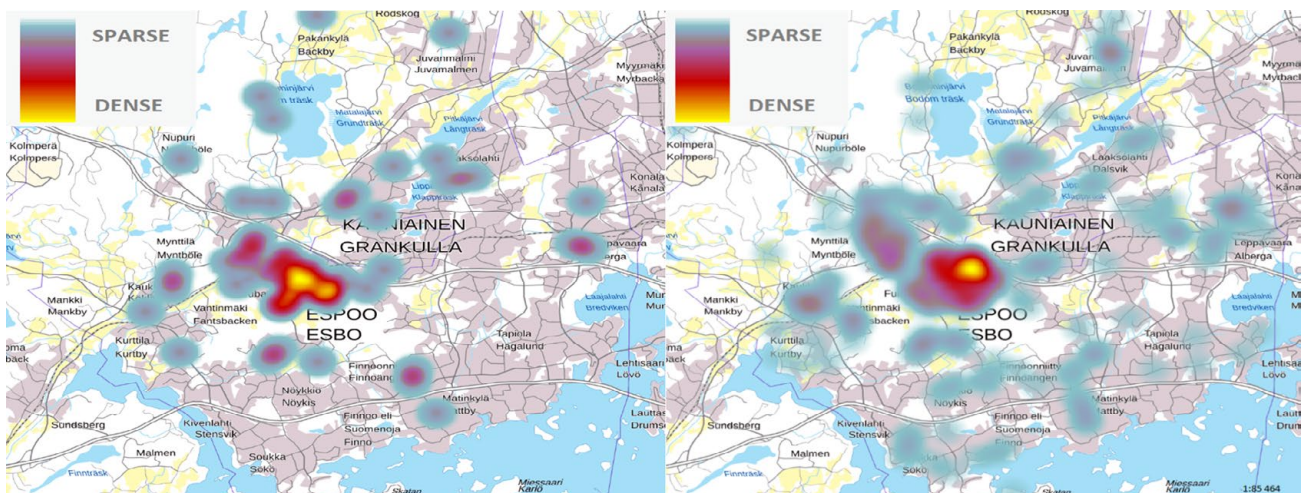

Kodit (toimiva keskus)

Kodit (kehittämistä kaipaava keskus)

Espoon keskus

Espoon keskus		Nykyisellään toimiva keskus (55 kpl koti- paikannuksia)	Kehittämistä kaipaava keskus (243 kpl koti- paikannuksia)	Yhteensä (298 kpl)
	3km bufferin sisällä	49,1 %	48,1 %	48,3 %
	3km bufferin ulkopuolella	50,9 %	51,9 %	51,7 %

Kodit (toimiva keskus)

Kodit (kehittämistä kaipaava keskus)

Keskusten ominaispiirteet ja laatutekijät

Mun Espoo kartalla -kyselyn vastausten perusteella onnistuttiin selvittämään mitä ominaispiirteitä ja laatutekijöitä kullakin Espoon kaupunkikeskuskella on. Tutkimuksen tulokset tuovat esille muun muassa mitä toimivaa ja mitä kehitettävää kullakin keskuksella on Espoon asukkaiden näkökulmasta. Avovastauksien sisältö luokiteltiin teemoihin, ja näin ollen selvitettiin mitkä teemat olivat kunkin

keskuksen osalta heikkouksia tai vahvuuksia. Käytännössä aina kun uusi teema esiintyi avovastauksissa, merkittiin tähän liittyvän palautteen sävy joko myönteiseksi, neutraaliksi tai kielteiseksi. Avovastauksissa esiintyneet teemat käytiin läpi myös Espoon kaupungin edustajien kanssa, ja sitä myötä sovittiin viisi kattoteemaa: Keskuksen kokeminen, imago — Keskuksen palvelut, monimuotoisuus — Virkistys, toiminnallisuus — Liikkuminen — Asuminen, keskus kotina.

Vastauksista poimitut alateemat

KESKUSTAN KOKEMINEN, IMAGO

Turvallisuus
Viihtyisyys
Melu
Maine
Siisteys
Sosiaalista kanssakäymistä / "elämä"
Arkkitehtuuri/ulkoasu
Historia

KESKUSTAN PALVELUT, MONIMUOTOISUUS

Kauppakeskus/ostoskeskus
Liikkeet/kaupat
Kivijalka
Palvelut
Ravintolat
Yöelämä/baarit
Työpaikat/toimistot
Kirjasto
Koulut
Opiskelu
Terveys-/hyvinvointipalvelut

VIRKISTYS, TOIMINNALLISUUS

Kulttuuritapahtumat/-palvelut
Liikuntapaikat
uimahalli
Ulkoilu-/oleskelutilat
Vapaa-aika / /harrastukset
Lasten/nuorten vapaa-aika
Viheralue /luonto

LIKKUMINEN

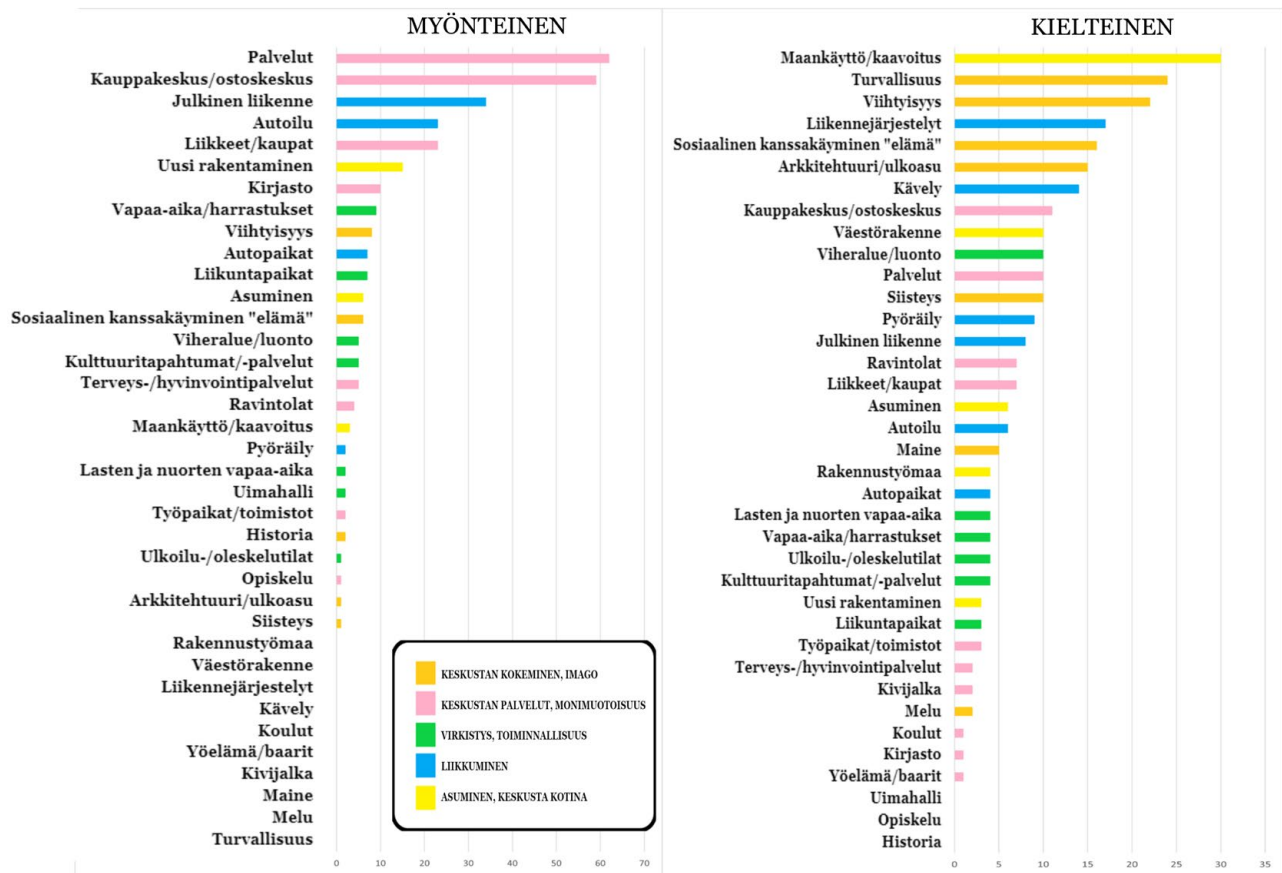
Kävely
Pyöräily
Julkinen liikenne
Autoilu
Liikennejärjestelyt
Autopaikat

ASUMINEN, KESKUSTA KOTINA

Asuminen
Väestö rakenne
Maankäyttö/kaavoitus
Uusi rakentaminen (1=kyllä, 3 =ei)
Rakennustyömaa

Ajankohtaista

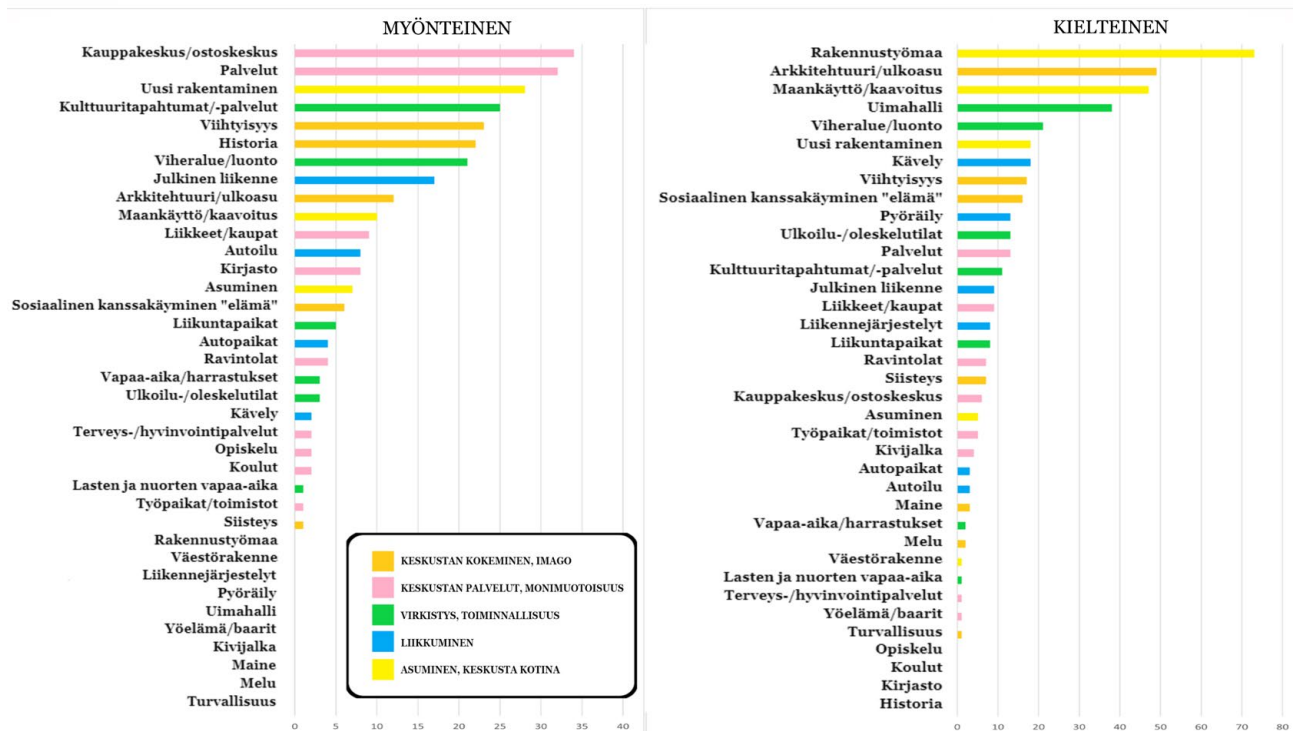
Seuraavissa diagrammeissa esitetään tarkempi merkintöjen määrä kaikissa alateemoissa (x-akseli).

Espoolaiset arvostavat **Lepävaaran** keskuksen palvelutarjontaa ja sen monipuolisuutta etenkin kauppakeskus Sellossa. Lisäksi kulkuyhteyksiä muihin pääkaupunkiseudun osiin pidetään todella toimivina. Vastaajien mukaan nimenomaan Lepävaaran pohjoispuolta täytyisi kunnostaa, ja he toivoivat sinne parempia ratkaisuja niin maankäytön kuin ulkoasun osalta. Myös aseman alueen turvallisuuden tunteen parantaminen olisi otettava huomioon alueen kehittämisessä. Turvallisuutta

täytyisi lisätä esimerkiksi radan pohjoispuolella sijaitsevalla torilla sekä juna-aseman alueella. Etenkin ilta-aikaan aluetta pidetään turvattomana. Siellä liikkuu vastausten perusteella päihteiden käyttäjiä ja nuorisojengejä. Usean vastaajan mukaan alueella ei ole iltaisin mukava liikkua yksin. Näiden lisäksi osa vastaajista toivoi viihtyisien tilojen lisäämistä kauppakeskus Sellon ulkopuolelle ja lähetyville.

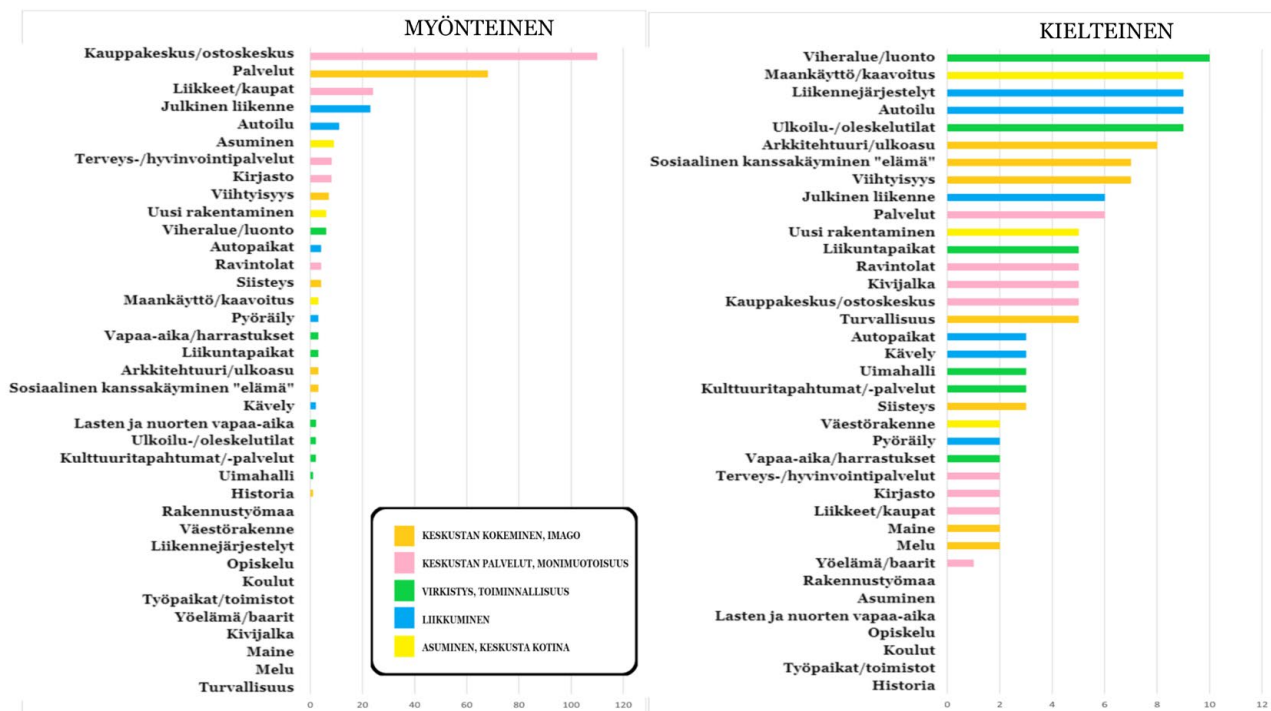
Ajankohtaista

Vastaajat arvostavat **Tapiolan** keskuksessa tapahtunutta uudistusta sekä Ainoan mukana tullutta palvelutarjontaa. Vanhojen rakennusten uusimista toivotaan sekä keskustan kehittämisen jatkumista. Uusi rakentaminen on saanut myös ristiriitaista palautetta, sillä monet kokevat Tapiolan entisen loiston kadonneen ja puutarhakaupunkitunnelman hävinneen. Vastaajien mukaan etenkin Heikintoria

ja muita ränsistyneitä kohteita täytyisi kunnostaa. Lisäksi isoista ja pitkään jatkuneista rakennustyömaista halutaan päästä eroon. Toisaalta halutaan rakentamista ja uudistamista, mutta taas toisaalta se koetaan tällä hetkellä isoksi miinukseksi alueella. Täytyy myös mainita, että kyselyn aikana suljettuna ollut uimahalli on haluttu kovasti uudelleen käyttöön.

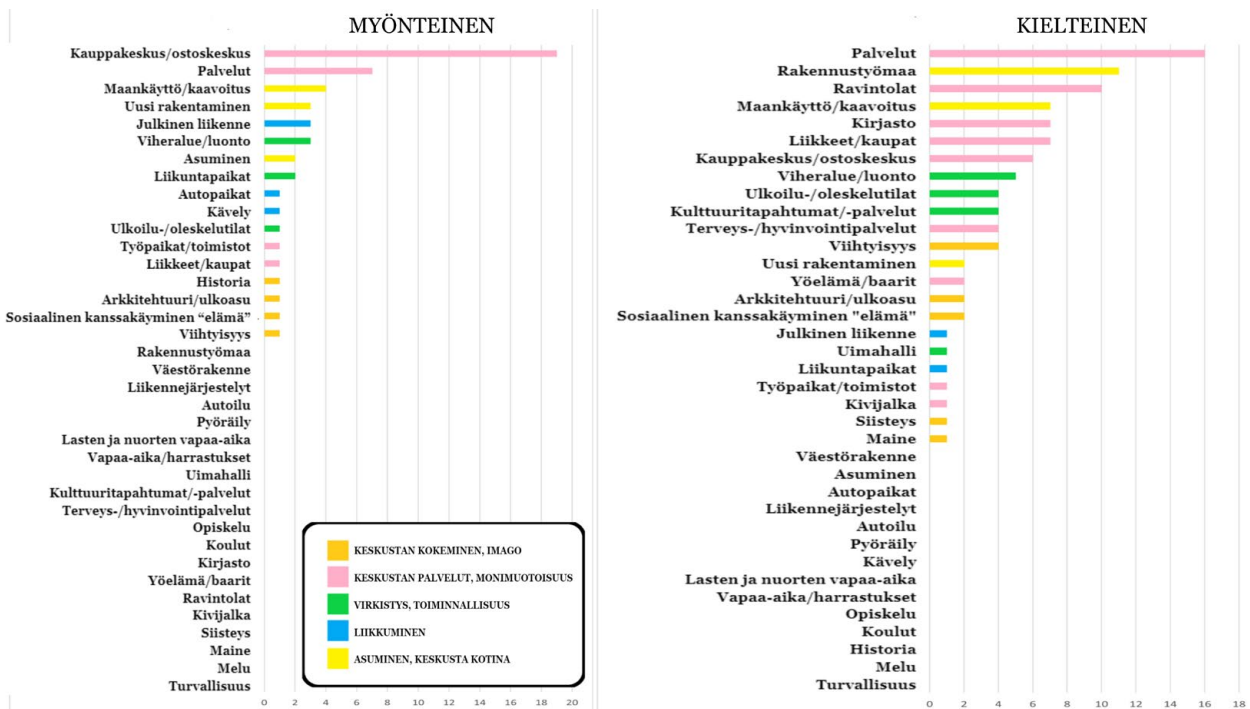
Ajankohtaista

Matinkylän keskuksen osalta Isoa Omenaa, sekä sen palveluita, liikkeitä ja muuta tarjontaa pidettiin erittäin myönteisenä. Selkeästi alueen vahvuus on toimiva kauppakeskus, mistä on tullut sen sydän. Myönteisten merkintöjen määrä on todella vakuuttava. Alueella ei ole selkeitä heikkouksia, mutta

pelko viheralueiden sekä luonnon häviämisestä on olemassa. Lisäksi osa vastaajista toivoo alueen kehittyvän ja laajenevan myös muualle, eikä ainoastaan kauppakeskuksen lähetyville. Liikennejärjestelyjen toivotaan myös kehittyvän edelleen.

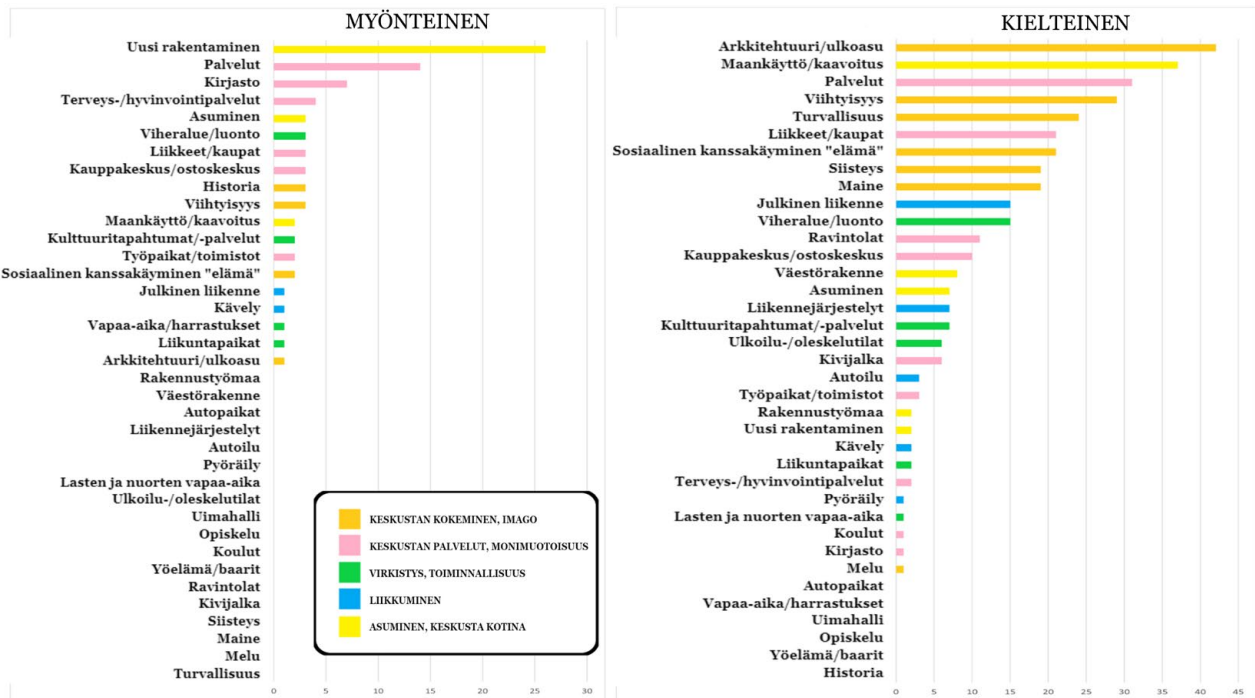
Ajankohtaista

Espoonlahteen odotetaan innolla alueelle (kyse-
lyn aikana) suunniteltuja uudistuksia. Luonnolli-
sesti uudelle kauppakeskus Lippulaivalle on suuret
odotukset ja sen uskotaan ratkaisevan useita
ongelmia, liittyen esimerkiksi palveluiden sekä
ravintoloiden puutteellisuuteen. Toisaalta Espoon-
lahdessa rakennustyömaila katsotaan myös
hieman kielteiseen sävyyn. Kuten mainittiin aikai-
semmassa osiossa, Espoonlahteen kohdistuneet

vastaukset ovat tulleet pääosin itse alueen asuk-
kailta. Metron valmistuminen ja saavutettavuuden
paraneminen ovat kuitenkin varmasti lisänneet
Espoon muiden alueiden asukkaiden kiinnostusta
Espoonlahtea kohtaan. Lisäksi uudistukset ovat
varmasti ratkaisseet osan vastauksissa mainituista
ongelmista, mutta ehkä myös samalla tuoneet
lisää haasteita alueelle.

Ajankohtaista

Espoolaiset ovat toivoneet uutta rakentamista sekä kehittämisen jatkumista **Espoon keskuksessa**. Palveluita pidetään osittain hyvinä, mutta toisaalta taas moni vastaaja pitää yleisesti palveluiden, kauppojen ja liikkeiden määrää sekä muuta tarjontaa erittäin huonona. Entresse-kauppakeskuksessa sijaitseva kirjasto on saanut

jonkin verran myönteisiä mainintoja. Ulkonäöllisesti aluetta pidetään huonona, ja sitä tulisi vastausten perusteella kehittää nopeasti. Yleinen toivomus on saada parempaa suunnittelua Espoon keskuksen alueelle. Myös turvallisuus ja viihtyisyys -kysymykset nousevat vastauksissa esille.

Meliora-hankkeella tuetaan monikielisten oppilaiden oppimista ja osallisuutta

Päivi Kakko

Monikielisten oppilaiden määrä suomenkielisessä perusopetuksessa on kasvanut viime vuosien aikana huomattavasti. Tällä hetkellä muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia oppilaita on kolmannes kaikista oppilaista. Monikulttuuriset opetuspalvelut tukevat kouluja opetuksen järjestämisessä ja kehittämisessä.

Monikulttuuristen opetuspalveluiden toiminta voidaan jakaa neljään eri osa-alueeseen. Nämä osa-alueet ovat perusopetukseen valmistava opetus, kulttuuriohjaus, oman äidinkielen opetus ja vähemmistöuskontojen opetus. Lisäksi palvelualueen toimesta koulutetaan ja tuetaan koulujen henkilökuntaa suomi toisena kielenä ja kielitietoisuuden opetuksen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Kaikessa toiminnassa huomioidaan kuluvan valtuustokauden tavoitteet Espoosta Suomen parhaana kotouttajana ja oppimistulosten erojen kaventamisessa.

Tässä toiminnassa on kuluvana lukuvuonna ollut apuna Meliora – maahanmuuttotustaisten yläkoululaisten opetuksen ja osallisuuden kehittäminen -hanke, joka on osa opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen käynnistämää maahanmuuttotustaisten perusopetuksen oppilaiden oppimis- ja koulunkäyntivalmiuksia tukevaa toimenpideohjelmää, joka puolestaan on osa perusopetuksen Oikeus oppia -ohjelmaa, ja on suunnattu erityisesti vuosiluokkien 7–9 oppilaille. Ohjelman tarkoituksena on vahvistaa erityisesti vieraskielisten ja vasta maahan muuttaneiden oppilaiden kielitaitoa, opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksia sekä perustaitoja sekä varmistaa sujuva siirtyminen toiselle asteelle ja valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen. Toimenpideohjelman toteutuksesta vastaavat edellä mainittujen tahojen lisäksi Koulutuksen arviointikeskus Karvi. Hankkeen rahoituskausi alkoi 1.8.2022 ja se päättyy 31.7.2024.

Perusopetukseen valmistavasta opetuksesta pohja kehittyvälle suomen kielen taidolle ja kotoutumiselle

Oppilaalla, joka ei osaa suomea tai ruotsia, on mahdollisuus osallistua perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Opetus kestää alakoulussa 900 tuntia ja yläkoulussa 1000 tuntia. Espoossa valmistavan opetuksen oppilaat siirtyvät yleisopetukseen lukukauden alussa eli joko elo- tai tammikuussa. Valmistava opetus voi olla joko inklusiivista tai ryhmämuotoista opetusta.

Jos koulutulokas, jonka äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame, osaa jo vähän suomea, voi aloittaa koulupolkunsa omassa lähikoulussa inklusiivisesti. Tällöin hän saa tarvitsemansa tuen kielen oppimiseen ja kotoutumiseen omassa lähikoulussaan yleisopetuksen luokassa muiden ikätovereidensa kanssa.

Oppilaat, jotka eivät osaa lainkaan suomea, osallistuvat ryhmämuotoiseen valmistavaan opetukseen oman oppilaaksiottoalueensa koulussa. Tällä hetkellä oppilaita on noin 660 ja ryhmiä yhteensä 61. Opetusryhmiä on sekä ala- että yläkouluissa. Ryhmän enimmäiskoko on 12 oppilasta.

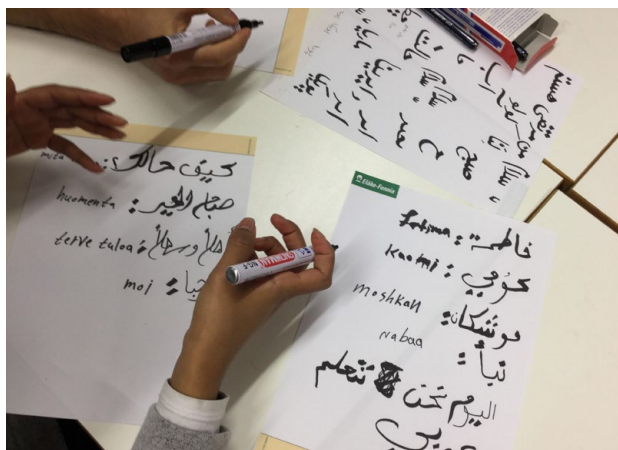
Matinkylä-Olarin oppilaaksiottoalueella on kuluvana lukuvuotena 2023–24 käynnissä pilotti. Alueelle muuttavat 1.- ja 2.-luokan suomea osaamattomat oppilaat käyvät koulua omissa lähikouluissaan inklusiivisesti. Pilotin tarkoituksena on edistää oppilaiden kotoutumista ja kielen oppimista. Opettajille ja rehtoreille on järjestetty viime kevään ja kuluvan syksyn aikana koulutustilaisuuksia. Pilottiin liittyen tehdään yhteistyötä Turun yliopiston, Åbo Akademin ja Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen kanssa.

Valmistavassa opetuksessa noudatetaan omaa opetussuunnitelmaa. Oppilaalle tehdään opinto-ohjelma, jossa määritellään tarkemmin oppilaan tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet ja niiden sisällöt. Opetuksen kieli on suomi. Suomen kielen oppiminen onkin valmistavan opetuksen tärkein tavoite. Toinen tärkeä tavoite on oppilaan integroituminen ikätovereiden pariin eri oppitunneille ja välitunneilla. Tämä tukee oppilaan kotoutumista yhteiskuntaan sekä kielen oppimista.

Meliora-hankeen yhteydessä valmistuu huoltajille tarkoitettu esite, jossa kerrotaan valmistavasta opetuksesta ja sen järjestämisestä Espoossa. Esite käännetään Espoon perusopetuksessa yleisimmin puhutuille vieraille kielille. Esite tehdään yhteistyössä kulttuuriohjaajien ja kehittäjäopettajien kanssa huomioiden huoltajilta saatu palaute.

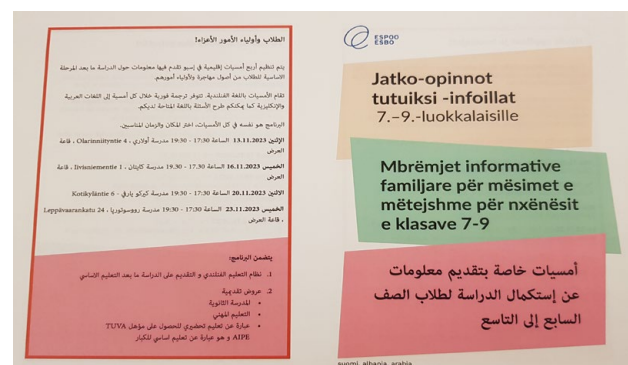
Tukea oppimiseen kielitietoisesta opetuksesta

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas jatkaa yleisopetukseen. Oppilaan opetuksessa huomioidaan hänen kehittyvä suomen kielen taitonsa. Suomen kielen osaaminen vaikuttaa kaikkien oppiaineiden opiskeluun. Kielitietoiset opetusmenetelmät ovat tärkeässä roolissa eri oppiaineiden opetuksessa. Oppilas tarvitsee kielitietoisesta opetusta kaikissa oppiaineissa. Kieli- ja kulttuuritietoisessa koulussa huomioidaan kielen ja kulttuurin keskeinen merkitys oppimisessa, opetuksessa, arvioinnissa ja kaikessa toiminnassa. Eri kieliä ja kulttuureja arvostetaan, ja ne näkyvät koulun päivittäisessä toiminnassa.

Meliora-hankkeen yhteydessä opettajille järjestetään täydennyskoulutusta kielitietoisesta opetuksesta, oppilaan monikielisydestä ja kehittyvästä suomen kielen taidosta, toisen kielen oppimisen perusteista, yhteisopettajuudesta, alueellisesta segregaatiosta ja vastasaapuneen oppilaan kielillisestä tukemisesta. Kouluissa toimii kielitietoisuuden jalkauttamisesta vastaava opettaja, jonka tehtävänä on edistää kielitietoisien opetusmenetelmien käyttöönottoa omassa koulussaan. Opettajat ovat saaneet koulutusta Opetushallituksen ja ECML:n (European Centre for Modern Languages) kehittämän Roadmap-itsearviointityökalun käytöstä. Arviointityökalussa kysytään opettajien, oppilaiden ja huoltajien kokemuksia ja mielipiteitä kielitietoisuudesta. Kyselyn tulosten pohjalta koulu saa arvion kielitietoisuudesta sekä ohjeita, kuinka parantaa kielitietoisuutta omassa koulussaan. Kouluille on jaettu lisäresurssia monikielisten oppilaiden opetuksen tukemiseksi. Lisäresurssia voidaan käyttää esimerkiksi samanaikaisopetuksen järjestämiseen oppilaan omalla äidinkielellä.

Viime marraskuussa jokaisella suuralueella järjestettiin 7.-9.-luokkalaisten oppilaille ja heidän huoltajilleen Jatko-opinnot tutuiksi -infoiltoja, joissa kerrotaan suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, yhteishausta sekä opiskelusta toisella asteella joko lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa, tutkintoon valmentavassa koulutuksessa (TUVA) ja aikuisten perusopetuksessa (AIPE). Tilaisuudet ovat sisällöltään samanlaisia. Illat tulkataan arabiaksi, dariksi ja farsiksi, soraniksi, somaliaksi, ukrainaksi, venäjäksi, kiinaksi, albaniaksi, thaiksi, hindiksi ja englanniksi. Meliora-hankkeessa laaditaan selkokielinen opas jatko-opinnoista. Opas on tarkoitus kääntää yleisimmille perusopetuksessa puhutuille kielille.

Oman identiteetin tunteminen vaikuttaa kaikkeen oppimiseen ja kotoutumiseen

Oman äidinkielen osaaminen tukee oppilaan kielen ja identiteetin kehitystä. Espoossa oman äidinkielen opetusta annetaan 45 kielellä. Opetus on perusopetusta täydentävää opetusta, ja se on tarkoitettu Espoossa asuville maahanmuuttotautaisille oppilaille. Opetus on tarkoitettu oppilaille, joilla itsellään ja/tai hänen huoltajallaan on kieleen ja kulttuuriin liittyvä maahanmuuttotauti ja/tai oppilas tai huoltaja on muuttanut ulkomailta tai oppilas on toisen tai kolmannen polven maahanmuuttaja. Opetus tapahtuu koulupäivän jälkeen ja on kestoltaan kaksi oppituntia eli 90 minuuttia. Opetuspaikka ei välttämättä ole oppilaan oma koulu. Tällöin huoltajan vastuulla on oppilaan siirtymisen tunneille. Joissakin kielissä opetus järjestetään hybridinä, jolloin oppilaat opiskelevat joka toinen viikko etänä ja joka toinen viikko koulussa. Oman äidinkielen opetukseen haetaan erikseen kaupungin ohjeistuksen mukaisesti.

Koulut järjestävät itse katsomusaineista evankelisluterilaisen uskonnon ja elämänskatsomustiedon opetuksen. Monikulttuuriset opetuspalvelut järjestävät vähemmistöuskontojen opetuksen. Kuluvana lukuvuonna näitä oppiaineita ovat islam, katolinen, ortodoksi, juutalainen ja buddhalainen uskonto sekä krisna-liike. Katsomusaineen opiskelu on oppilaille pakollista ja eri katsomusaineilla on omat opetussuunnitelmansa. Harvinaisempien katsomusaineiden kohdalla opetusta ei järjestetä välttämättä oppilaan omalla koululla, vaan opetus toteutetaan alueellisesti koulupäivän aikana. Koulut, joissa opetusta järjestetään, vaihtelevat eri lukuvuosina.

Kulttuuriohjaaja sillanrakentajana kodin ja koulun välillä

Suomenkielisessä perusopetuksessa toimii kulttuuriohjaaja arabian, darin/farsin, soranin, somalin ja ukrainan kielissä. Melioran myötä kulttuuriohjausta on laajennettu viidellä uudella kielellä. Nämä kielet ovat venäjä, kiina, albania, thai ja uusimpana hindi. Kulttuuriohjaajat auttavat huoltajia ja koulujen henkilökuntaa ymmärtämään toisiaan ja yhteisiä toimintatapoja oppilaiden parhaaksi. Kulttuuriohjaaja voi kutsua arviontikeskusteluihin, vanhem-

painiltoihin sekä ennaltaehkäisevään toimintaan. Kulttuuriohjaajan toimenkuva poikkeaa asioimistulkista siten, että toiminnassa yhdistyvät tulkkaus, jalkautuva palveluohjaus, konsultointiapu ja emotionaalinen tuki sekä sovittelu. Koulujen henkilökunta tai huoltajat voivat olla suoraan yhteydessä kulttuuriohjaajiin sähköpostitse tai puhelimitse. Kulttuuriohjaajat ovat vaitiolovelvollisia. Palvelu on kouluille ja huoltajille maksutonta.

Kehittäjäopettajat opettajan tukena

Monikulttuuristen opetuspalveluiden tärkeimpiin kumppaneihin kuuluu 12 kehittäjäopettajaa, jotka tekevät kehittämistyötä katsomusaineiden, oman äidinkielen, valmistavan, suomi toisena kielenä ja kielitietoisuuden opetuksen parissa. Kehittäjäopettajien toiminnan tarkoituksena on tukea koulujen henkilökuntaa toteuttamaan valtuustokauden tavoitteet onnistuneesti. Kehittäjäopettajat kouluttavat, perehdyttävät ja konsultoivat opettajia, rehtoreita ja kouluyhteisöjä. He kehittävät opetusta ja prosesseja kaupungin tasolla, verkostoituvat kaupungin sisällä, valtakunnallisesti ja globaalisti. He kehittävät omaa osaamistaan osallistumalla koulutuksiin ja seuraamalla ajankohtaista keskustelua ja kirjallisuutta. Tärkeänä tehtävänä on välittää tietoa Monikulttuuristen opetuspalveluiden hallinnon ja koulujen välillä. Kehittäjäopettajilla on myös oma tehtävänsä Meliora-hankkeen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa ideoimalla koulutuksia, kehittämällä materiaaleja ja opetuksen prosesseja. Eri ammattilaisten tiiviillä ja säännöllisellä yhteistyöllä on suuri merkitys oppilaan oppimisen ja kotoutumisen kannalta.

Lisätietoja:

Päivi Kakko, Suunnittelija, Monikulttuuriset opetuspalvelut, Suomenkielinen perusopetus, Kasvun ja oppimisen toimiala, paivi.kakko@espoo.fi

Demokratiakasvatusta koko oppimisen polun läpi

Mia-Marisa Ranta, Susanna Nikko, Muusa Kostilainen

Demokratiakasvatus on olennainen osa espoo-laista varhaiskasvatusta, perusopetusta, lukiokoulutusta ja nuorisopalvelua, sillä sen tarkoituksena on edistää arvojamme ja syventää ymmärrystä demokratian periaatteista, osallistumisesta, oikeudenmukaisuudesta ja kansalaisvelvollisuuksista.

Demokratiakasvatus myös kannustaa aktiiviseen osallistumiseen ja kehittää taitoja kuten neuvottelutaitoja, kriittistä ajattelua ja päätöksentekokykyä.

”Tavoitteena on luoda kunnioittava ja osallistava oppimisympäristö, jossa kuullaan erilaisia mielipiteitä ja jokainen saa mahdollisuuden vaikuttaa”, toteaa kasvun ja oppimisen toimialajohtaja **Harri Rinta-aho**. ”Kun nuoret aikanaan jatkavat eteenpäin Espoon kaupungin oppimisen polulta, olemme kasvattaneet aktiivisia ja vastuullisia kansalaisia, jotka pystyvät osallistumaan ja vaikuttamaan demokraattiseen yhteiskuntaan”, hän jatkaa.

Demokratiakasvatuksessa on useita erilaisia näkökulmia

Esimerkiksi tasa-arvon näkökulmasta demokratiakasvatus auttaa oppilaita ymmärtämään erilaisia tasa-arvoon liittyviä haasteita, kuten sukupuolten tasa-arvoa sekä kulttuurisia eroja tai seksuaalista suuntautumista koskevia kysymyksiä. Se rohkaisee rakentavaan ajatteluun ja keskusteluihin näistä aiheista, edistää yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita sekä tukee syrjinnän vastustamista. Demokratiakasvatuksen avulla oppilaat oppivat kunnioittamaan erilaisuutta ja osallistumaan tasa-arvon edistämiseen omassa yhteisössään.

Vastaavasti esimerkiksi ilmastonmuutoksen osalta demokratiakasvatus edistää ymmärrystä ilmastonmuutoksen syistä, seurauksista ja kestävästä ratkaisusta. Se rohkaisee oppilaita arvioimaan ilmastonmuutokseen liittyviä kysymyksiä kriittisesti,

tarkastelemaan erilaisia näkökulmia ja harkitsemaan erilaisia toimintamahdollisuuksia.

Demokratiakasvatus tukee myös monikulttuurista ja moniarvoista yhteiskuntaa. Se edistää oppilaiden ymmärrystä erilaisista kulttuureista, arvoista ja näkökulmista. Demokratiakasvatuksen avulla lapset ja nuoret oppivat arvostamaan monimuotoisuutta, kehittämään empatiakykyä ja osallistumaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen toimintaan.

Osallisuus pienestä pitäen kasvattaa aktiiviseen kansalaisuuteen

Demokratiakasvatus alkaa jo varhaiskasvatuksessa. Se, että lapsi pääsee osallistumaan ja vaikuttamaan omaa itseä sekä lähiyhteisöä ja -ympäristöä koskeviin asioihin, luo perustan aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamiselle.

”Kaikki lähtee siitä, että lapsi kohdataan varhaiskasvatuksessa arvostavasti ja hänen ajatuksiaan ja mielipiteitään kuunnellaan herkällä korvalla. Kun aikuinen pysähtyy lapsen pohdintojen äärelle, lapselle syntyy tunne, että hänen mielipiteensä on arvokas ja hänen toiveensa ja ideansa kuullaan”, kertovat varhaiskasvatuksen asiantuntija **Anita Vataja** ja vs. kehittämispäällikkö **Marianne Leppänen** Espoon suomenkielisestä varhaiskasvatuksesta.

Lapsen mielipiteiden ja ajatusten selvittämiseen ja kuuntelemiseen ohjaa myös varhaiskasvatussuunnitelma. ”Kyse ei ole vain siitä, että lapsen mielipidettä kysytään erilaisissa tilanteissa, vaan osallisuus on koko toiminnan lähtökohta ja pedagoginen tavoite. Se vaatii kasvattajilta aikaa ja vaivannäköä”, Vataja sanoo.

Lasten kanssa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista. Mahdollisuuksia tähän tarjoutuu päiväkodin arjessa jatkuvasti ja varhaiskasvatuk-

sen ammattilaiset osaavat hyödyntää niitä tehokkaasti. "Lasten aloitteet ja ideat nivotaan osaksi päiväkodin arkea henkilöstön pedagogista osaamista hyödyntäen. Lapset saavat osallistua muun muassa ryhmän toiminnan suunnitteluun, esimerkiksi ehdottomalla ja suunnittelemalla haluamiansa projekteja. Vastaavasti erilaisissa arjen tilanteissa lapsille annetaan tilaa tehdä omia valintoja. Lapset saavat esimerkiksi päättää, mitä leikkiä leikitään tai minne mennään retkelle", sanoo Leppänen.

Keskeinen periaate on, että jokainen lapsi otetaan mukaan oman varhaiskasvatuksensa suunnitteluun. Kun varhaiskasvatuksessa laaditaan ns. lapsen vasu eli lapsen yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma, selvitetään samalla myös lapsen vahvuuksia, kiinnostuksen kohteita sekä tarpeita ja toiveita. Myös lapsen huoltaja pääsee osallistumaan ja vaikuttamaan siihen, mitä lapsen vasuun kirjataan.

Osallisuutta tuetaan varhaiskasvatuksessa, vaikka lapsella ei olisi vielä taitoa sanoittaa omia ajatuksiaan. "Tarvittaessa apuna voidaan käyttää esimerkiksi kuvakommunikaatiokortteja tai tukiviittomia, että lapsi tulee varmasti kuulluksi ja ymmärretyksi ja häntä tuetaan näkemysten ilmaisussa", Vataja kertoo.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä myös osallistava budjetointi. "Päiväkodeissa voidaan käyttää osa budjetista lasten toiveiden toteuttamiseen. Näin lapset pääsevät hyvin konkreettisella tavalla vaikuttamaan oman päiväkodin asioihin ja päättämään hankinnoista", Leppänen kuvaa.

Lasten kanssa voidaan hyvin jutella myös yhteiskunnallisista aiheista ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen. Joissakin esiopetusyksiköissä on lisäksi tehty tutustumisvierailuja eduskuntaan.

Jokainen opettaja on myös demokratia- ja ihmisoikeuskasvattaja

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatus näkyy vahvasti peruskoulun ja lukion opetussuunnitelmissa ja on pitkään ollut osa suomalaisten koulujen arkea. Vuodesta 2016 alkaen perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaperusteet ovat nostaneet demokraattista osallisuutta vahvistavan

ja yhteisöllisyyttä edistävän toimintakulttuurin keskiön sateenvarjoksi kaikelle koulun toiminnalle.

Myös kaikkien oppiaineiden yhteisiksi tavoitteiksi on määritelty oppilaiden taitoja vahvistava laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus. Erityisesti L7 (osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen) kohdistuu demokratiaosaamisen edistämiseen.

Oppilaskuntatoiminta on tullut jo vuosia aiemmin lakisääteiseksi kaikille kouluasteille ja koulumuodoille. "Espoossa Kirkkojärven koulussa oppilaskunta ja oppilaskunnan hallitus ovat aktiivisia", toteaa koulun virka-apulaisrehtori **Saila Törmälä**. Hän kertoo, että demokratiakasvatus on mukana koulun kaikissa oppiaineissa. Lisäksi yläkoulun puolella se on tietysti osana yhteiskuntaopin opetusta. Yhteiskuntaopin opetus antaa oppilaille perustietoa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksista. Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä onkin tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppiaineen arvoperustassa korostuvat demokratian peruslähdekohdat. "Yhteiskuntaopissa olemme keskustelleet vaaleista ja tehneet vaaleihin liittyvää ehdokasseurantaa", kertoo luokanopettaja **Pia Ojala**. Hän pitää demokratiakasvatusta olennaisen tärkeänä.

Kirkkojärven yhtenäiskoulussa Espoossa on yhteensä 730 oppilasta. Kaikki Kirkkojärven yläkoulun oppilaat ovat useita kertoja osallistuneet Allianssi ry:n järjestämiin nuorisovaaleihin. "Myös elämänskatsomustiedon ja historian oppitunneilla demokratia-teema on usein esillä", Ojala kertoo. "Oppilaat myös saavat vaihtelevasti eri oppiaineissa valita työskentelytapoja ja arvioitavia tehtäviä", hän lisää. Oppilaskunnan kautta oppilailla on mahdollisuus tehdä aloitteita ja järjestää kyselyitä/äänestyksiä ja teemapäiviä. Kirkkojärven koululla ruokaraati on järjestänyt oppilaille kyselyn toiveruokapäivän lounaasta.

Kouluissa demokratiakasvatus voi olla myös osa erilaisia koulussa järjestettäviä tapahtumapäiviä, kuten esimerkiksi Kodin ja koulun päivää. Ideana päivässä on järjestää omannäköinen tapahtuma niistä tarpeista ja toiveista, jotka kumpuavat juuri omasta koulusta.

Vihreä Lippu -kouluna palkitussa Saunalahden koulussa toimii ympäristöneuvosto, jossa on oppilasjäseniä jokaiselta vuosiluokalta. Oppilaat pääsevät itse suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan sitä, miten ympäristöasiat huomioidaan koulussa. Oppilaat ovat laatineet koululle Vihreä Lippu -tavat, joilla kannustetaan esimerkiksi säästämään vettä ja sähköä, liikkumaan kestävästi sekä välttämään jätteen syntymistä. Koulussa on myös järjestetty esimerkiksi tempauspäivä, johon ympäristöraatilaiset kasvattivat etukäteen taimia myytäväksi. Lisäksi huoltajat saivat tutustua toimintaan kysellen ja keskustellen. "Paras helmi projektissa oli ylipäänsä aktiivisten, sitoutuneiden ja innokkaiden ympäristöraatilaisten toiminta", erityisopettaja **Hannu Takala** kertoo. "Se, että oppilaat suunnittelivat, toteuttivat ja arvioivat toimintaa projektissa. Oppilailta tulevat ideat ja oppilaiden kasvaminen vaikuttamaan tulevaisuuden yhteiskunnassa on todella tärkeää. Raatilaisten tekemät vihreät sydämet kestävä kehityksen arkiteoista toivat monelle iloisin mielen."

Lisätietoja: viestintäpäällikkö Susanna Nikko,
Espoon kaupunki, Kasvun ja oppimisen toimiala,
susanna.nikko@espoo.fi

Väestönmuutokset III neljännes 2023 (1.7. - 30.9.) ennakkotietoja

Tutkija Päivi Kiviniemi, Tutkimus ja tilastot

Espoon väestö oli vuoden 2023 syyskuun lopussa ennakkotietojen mukaan 311 900 asukasta

Espoon väestö kasvoi tammi-syyskuun aikana ennakkotietojen mukaan 6 610 asukkaalla, mikä on 850 asukasta enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2022. Syntyneitä oli 20 lasta edellisvuotta enemmän ja kuolleita 40 viimevuotista vähemmän. Luonnollinen väestönlisäys (1 130 henkeä) kasvoi 100 hengellä vuotta aiemmasta. Espoon väestö kasvoi kotimaan muuton ansiosta 1 620 hengellä, vaikka kuntien välinen muutto oli edeltävään vuoteen verrattuna pienempi: tulomuutto 550 henkeä ja lähtömuutto 740 henkeä pienempi. Maahanmuutto kasvoi 270 hengellä ja espooalaisten muutto ulkomaille väheni 250 hengellä, joten nettomaahanmuutto (3 870 henkeä) kasvoi vuotta aiemmasta 660 henkilöllä. Nettomaahanmuuton osuus väestönlisäyksestä oli 59 prosenttia, kuntien välisen nettomuuton osuus 25 prosenttia ja luonnollisen väestönlisäyksen osuus 16 prosenttia.

Vieraskielisiä asukkaita¹ oli vuoden 2023 syyskuun lopussa 71 000, mikä on 22,7 prosenttia koko väestöstä, ja heidän osuutensa tammi-syyskuun väestönkasvusta oli noin 80 prosenttia.

Espoon vuonna 2022 alkanut aiempia vuosia voimakkaampi väestönkasvu on jatkunut alkuvuonna 2023, ja tämän vuoden väestönkasvun odotetaan olevan alkuvuoden väestönkasvun perusteella noin 8 400. Espoon väestö on kasvanut tammi-syyskuussa Suomen kaupungeista suhteellisesti eniten, 2,1 %. Tampere kasvoi lähes yhtä paljon (2,0 %). Helsinki ja Vantaa ovat kasvaneet 1,3 %. Kaikki Suomen suuret kaupungit kasvoivat.

Väestönkasvua on vuonna 2023 Espoossa lisännyt kuntaan muuton lisäksi sekä kunnasta poismuuton väheneminen että luonnollinen väestönkasvu. Lisäksi Espoossa olevista Ukrainan pakolaisista osa on voinut maaliskuusta alkaen tulla kirjoille kuntaan, jolloin nämä - kenties hieman pysyvämmiin Suomeen jäävät - lisäävät ainakin tilapäisesti Espoon väestöä.

Kaikkien Espoon suuralueiden väestö kasvoi. Eniten väestö kasvoi Suur-Matinkylän alueella, 1 605 hengellä. Suur-Tapiolan alueen

¹ Trimble Locus, väestö

kasvu oli 1 482 asukasta. Suur-Espoonlahti kasvoi 1 451 ja Suur-Leppävaara 916 asukkaalla. Suhteellisesti eniten kasvoi Suur-Matinkylä, 3,4 prosenttia ja seuraavaksi Suur-Tapiola, 2,7 prosenttia. Suur-Kauklahti ja Suur-Espoonlahti kasvoivat 2,4 prosenttia. Pohjois-Espoonkin väestö kasvoi nyt hieman (70 hengellä).

Kaikki ikäryhmät Espoossa kasvoivat 65 - 74 -vuotiaita lukuun ottamatta, jotka vähenivät 170 hengellä. Eniten kasvoi 30 - 49 -vuotiaiden ikäryhmä, 2 790 asukkaalla, ja toiseksi eniten 16 - 29 vuotiaiden määrä, 1 560 hengellä.

Pääkaupunkiseudun väestö kasvoi tammi-syyskuussa 18 700 asukkaalla ja oli syyskuun lopussa 1 241 100. Helsinki (8 980 asukasta) on kasvanut Suomen kunnista määrällisesti eniten, seuraavaksi eniten ovat kasvaneet Espoo (6 610), Tampere (5 190 asukasta) ja sekä Vantaa että Turku (kumpikin 3 200 asukasta).

Pääkaupunkiseudulla muuttovoittoa muista kunnista tammi-syyskuussa eniten sai Espoo, mutta nyt myös Helsinki. Helsinki pääsi siis muista kunnista tulevan muuton osalta alkuvuoden muuttotappiosta voiton puolelle toisin kuin muu pääkaupunkiseutu. Pääkaupunkiseudun osuus **koko maan** väestöstä on 22 prosenttia.

Suurin väestöä lisäävä tekijä koko maassa oli tammi-syyskuussa nettosiirtolaisuus, minkä ansiosta koko maan väkiluku kasvoi 21 240 asukkaalla. Kuolleita oli 11 880 enemmän kuin syntyneitä, kokonaisväestönkasvu oli 10 960 asukasta. Tammi-syyskuussa maahanmuutto Suomeen oli 31 240 asukasta, mikä on 8 840 asukasta enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Suomen kunnista 97:ssä eli 31 prosentissa väestö kasvoi. **Luonnollinen väestönmuutos oli positiivinen Espoon lisäksi 39 kunnassa**, eli näissä syntyneiden määrä ylitti kuolleiden määrän.

Yhdeksästä² suurimmasta kaupungista kaikki muut paitsi Vantaa ja Lahti saivat muuttovoittoa muista kunnista tammi-syyskuussa. Maahanmuutto on tammi-syyskuussa lisännyt väestöä kuntien

välistä muuttoliikettä enemmän kaikissa näissä yhdeksässä kaupungissa. Yhdeksässä suurimmassa kaupungissa asuu nyt yhteensä 43 prosenttia koko Suomen väestöstä. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisista suurista kaupungeista eniten kasvoivat Tampere, Oulu, Turku, Jyväskylä ja Kuopio

Helsingin seutu (14 kuntaa)³ kasvoi tammi-syyskuussa kaikkiaan 21 210 asukkaalla. Seudun väestönkasvusta syntyneiden enemmyyttä oli 2 400 (11,3 prosenttia), maahanmuutosta johtuva väestönkasvu oli 15 620 (73,6 prosenttia) ja kuntien välinen muutto oli 3 180 henkeä voitollista (15,0 prosenttia). Helsingin seudun väkiluku syyskuun lopussa oli 1 576 440 asukasta, 28,2 prosenttia koko maan väkiluvusta.

Kehyskuntien⁴ asukasluku kasvoi 2 510 asukkaalla. Kehyskunnat saivat muuttovoittoa kuntien välisestä muutosta, maahanmuutosta ja myös syntyneistä. Luonnollisen väestönmuutoksen kautta väestö lisääntyi 110 hengellä, eli syntyneitä oli sen verran enemmän kuin kuolleita. Kehyskuntien asukasluku syyskuun lopussa oli 335 330 asukasta. Kehyskunnat menettivät väestöä kolmannella vuosineljänneksellä 190 asukkaan verran.

Helsingin seudun (14 kuntaa) ja muun seudun⁵ väkiluku oli syyskuun lopussa yhteensä 1 700 660 asukasta, joka on 30,4 prosenttia koko Suomen väestöstä. Eniten väestö kasvoi nettosiirtolaisuudesta (16 160 hengellä). Helsingin seudun väestö kasvoi 21 210 hengellä.

Yli 50 000 asukkaan kaupungeista⁶ neljässä väestö väheni: Mikkelissä, Kotkassa, Porissa ja Kouvolassa. Syynä vähenemiseen oli pääasiassa syntyvyyden ja kuntien välisen muuton pieneminen. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisia kasvukeskuksia olivat Tampere, Turku, Oulu, Jyväskylä, Kuopio, Vaasa, Seinäjoki, Rovaniemi, Joensuu ja Lahti. Hieman vähemmän väestö kasvoi Lappeenrannassa, Hämeenlinnassa, Salossa ja Porvoossa.

² Yhdeksän suurinta kaupunkia 1.1.2023 olivat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu, Turku, Jyväskylä, Lahti ja Kuopio. Niiden väestö ylittää 100 000 asukkaan rajan.

³ Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa ja Vihti.

⁴ Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.

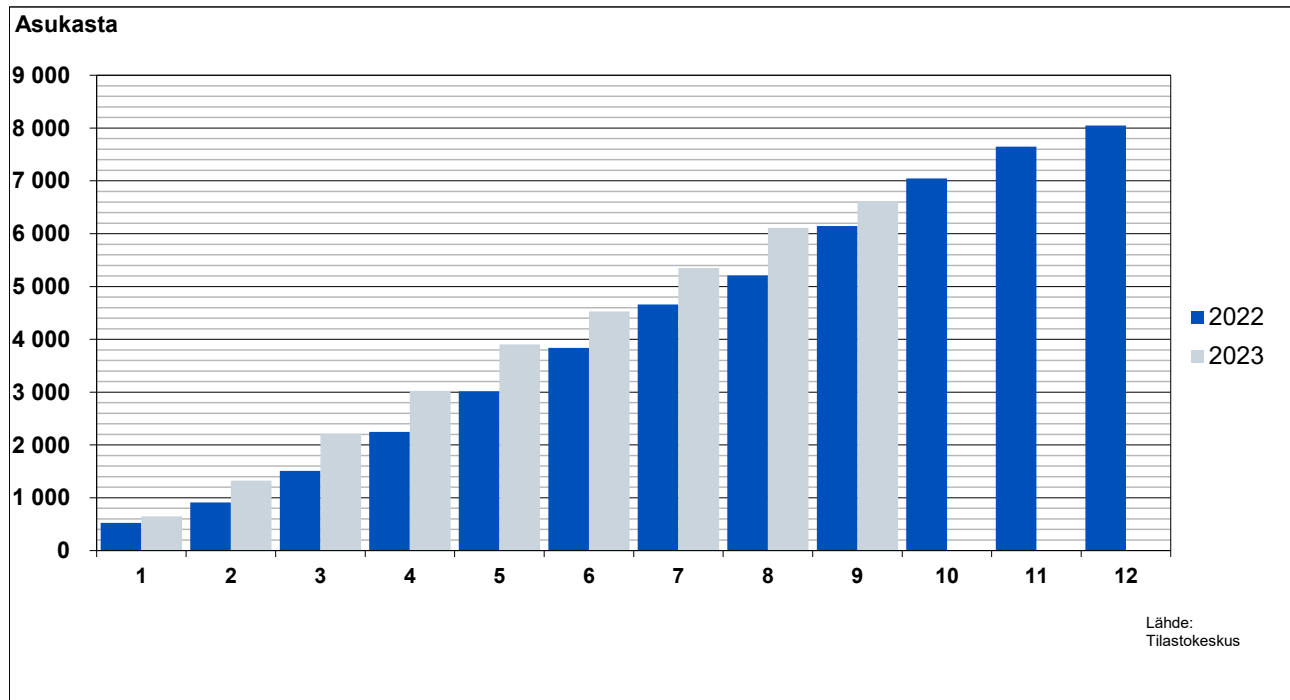
⁵ Muuhun seutuun kuuluvat lisäksi Porvoo, Lohja ja Raasepori.

⁶ Yli 50 000 asukkaan kaupungit olivat 30.9.2023 Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu, Turku, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Pori, Kouvolaa, Joensuu, Lappeenranta, Vaasa, Hämeenlinna, Seinäjoki, Rovaniemi, Mikkelä, Porvoo, Salo ja Kotka

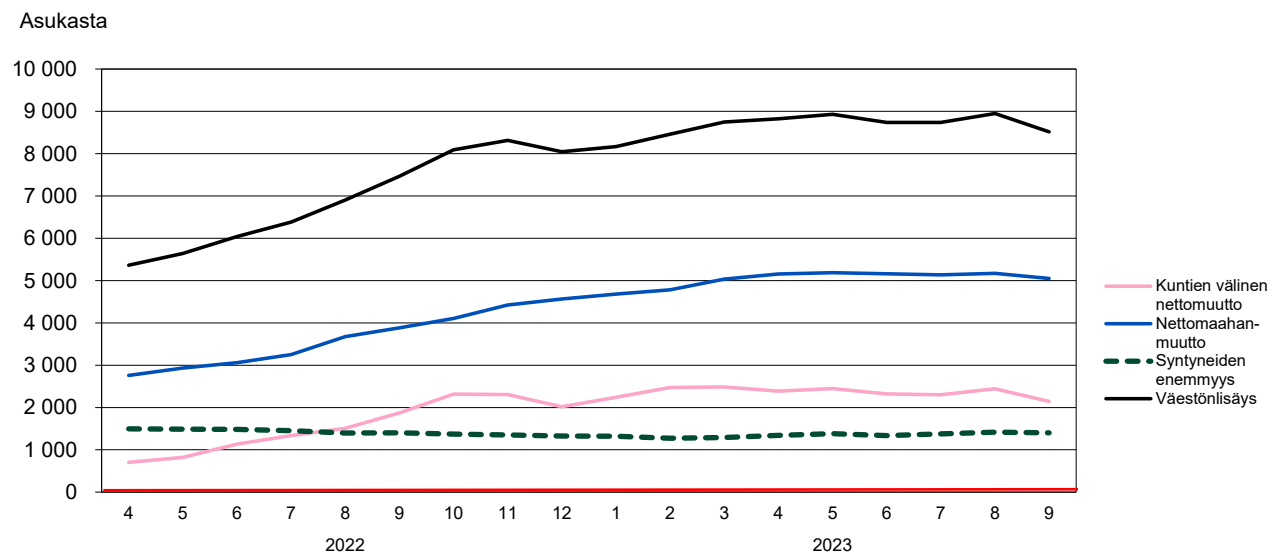
Varttitiedot

Syntyvyys lisäsi väestöä Espoossa, Helsingissä, Vantaalla, Oulussa ja Seinäjoella. Eniten väestöä lisäsi lähes kaikissa kunnissa siirtolaisuus, poikkeuksia olivat Tampere ja Kuopio, joissa

väestöä eniten lisäsi kuntien välinen muutto. Yli 50 000 asukkaan kaupunkien (yhteensä 21 kaupunkia) asukasluku on 55 prosenttia koko maan asukasluvusta.

Kuva 1. Väestönkasvu Espoossa kuukausittain 2022 ja 2023, kertymä vuoden alusta

Kuva 2. Väestönmuutokset Espoossa 2022-2023, 12 kk:n liukuva vuosisumma

Varttitiedot

Taulukko 1. Espoon väestönmuutokset tapahtumakuukauden mukaan

Vuosi Kuukausi	Maassamuutto			Siirtolaisuus			Muutto- voitto yht.	Luonnolliset väestönmuutokset			Väestön lisäys ¹⁾ ²⁾	Väestö vuoden/ kk:n lopussa ¹⁾
	Kuntaan	Kunnasta	Netto	Maahan	Maasta	Netto		Elä- vänä synt.	Kuol- leet	Synt. enem- myys		
Toteutunut												
1990	9 790	9 233	557	763	384	379	936	2 707	904	1 803	2 812	172 645
1991	9 625	8 922	703	813	393	420	1 123	2 773	907	1 866	3 047	175 692
1992	9 741	8 715	1 026	805	454	351	1 377	2 985	959	2 026	3 375	179 067
1993	10 673	9 174	1 499	723	487	236	1 735	2 972	979	1 993	3 612	182 679
1994	11 711	10 043	1 668	553	615	-62	1 606	3 057	905	2 152	3 828	186 507
1995	11 914	9 033	2 881	694	802	-108	2 773	2 941	970	1 971	4 740	191 247
1996	12 704	9 851	2 853	956	808	148	3 001	3 003	1 120	1 883	5 013	196 260
1997	12 680	10 132	2 548	859	897	-38	2 510	2 946	1 008	1 938	4 574	200 834
1998	13 232	11 098	2 134	1 018	1 087	-69	2 065	2 953	1 003	1 950	4 128	204 962
1999	13 777	11 139	2 638	1 114	1 284	-170	2 468	3 001	990	2 011	4 705	209 667
2000	13 819	11 925	1 894	1 185	1 498	-313	1 581	3 143	1 060	2 083	3 604	213 271
2001	14 582	13 565	1 017	1 575	1 215	360	1 377	3 105	1 018	2 087	3 565	216 836
2002	15 285	13 222	2 063	1 516	1 016	500	2 563	3 193	1 022	2 171	4 761	221 597
2003	13 917	13 707	210	1 442	1 125	317	527	3 300	1 207	2 093	2 634	224 231
2004	14 847	14 050	797	1 594	1 332	262	1 059	3 307	1 129	2 178	3 241	227 472
2005	15 329	14 008	1 321	1 861	1 178	683	2 004	3 368	1 192	2 176	4 232	231 704
2006	14 035	14 053	-18	2 066	1 162	904	886	3 538	1 166	2 372	3 315	235 019
2007	14 081	14 499	-418	2 370	1 318	1 052	634	3 545	1 209	2 336	3 028	238 047
2008	14 041	14 092	-51	2 708	1 495	1 213	1 162	3 485	1 140	2 345	3 518	241 565
2009	13 792	14 295	-503	2 328	1 299	1 029	526	3 465	1 268	2 197	2 765	244 330
2010	14 488	14 245	243	2 412	1 293	1 119	1 362	3 579	1 328	2 251	3 640	247 970
2011	15 330	14 640	690	3 041	1 516	1 525	2 215	3 546	1 303	2 243	4 469	252 439
2012	16 088	15 506	582	3 209	1 565	1 644	2 226	3 447	1 309	2 138	4 385	256 824
2013	15 045	15 023	22	3 263	1 550	1 713	1 735	3 532	1 341	2 191	3 929	260 753
2014	15 978	14 917	1 061	3 405	1 680	1 725	2 786	3 407	1 334	2 073	4 790	265 543
2015	17 106	15 868	1 238	3 166	1 991	1 175	2 413	3 280	1 427	1 853	4 259	269 802
2016	17 537	15 897	1 640	3 384	2 069	1 315	2 955	3 236	1 445	1 791	4 781	274 583
2017	18 067	16 701	1 366	3 421	1 801	1 620	2 986	3 089	1 440	1 649	4 461	279 044
2018	18 075	16 648	1 427	3 661	2 039	1 622	3 049	3 083	1 522	1 561	4 588	283 632
2019	19 061	16 526	2 535	3 865	1 889	1 976	4 511	3 056	1 555	1 501	6 099	289 731
2020	18 331	18 933	-602	3 968	1 589	2 379	1 777	3 074	1 690	1 384	3 065	292 796
2021	19 851	19 760	91	4 374	1 626	2 748	2 839	3 350	1 756	1 594	4 336	297 132
2022	20 417	18 116	2 301	6 450	1 869	4 581	6 882	3 185	1 879	1 306	8 142	305 274
Ennakkotietoja												
2023*												
1	1535	1293	242	440	107	333	575	250	178	72	646	305 920
2	1489	1156	333	376	88	288	621	229	172	57	680	306 600
3	1465	1251	214	639	121	518	732	288	136	152	884	307 484
4	1431	1190	241	535	91	444	685	274	153	121	816	308 300
5	1649	1339	310	539	98	441	751	281	134	147	877	309 177
6	1787	1631	156	445	110	335	491	285	150	135	627	309 804
7	1899	1685	214	585	147	438	652	299	128	171	819	310 623
8	2325	2405	-80	938	239	699	619	292	153	139	763	311 386
9	1896	1908	-12	540	164	376	364	266	131	135	502	311 888
10												
11												
12												
YHT.	15 476	13 858	1 618	5 037	1 165	3 872	5 490	2 464	1 335	1 129	6 614	

1) Virallinen väestö ja väestönlisäys.

2) Kokonaismuutos

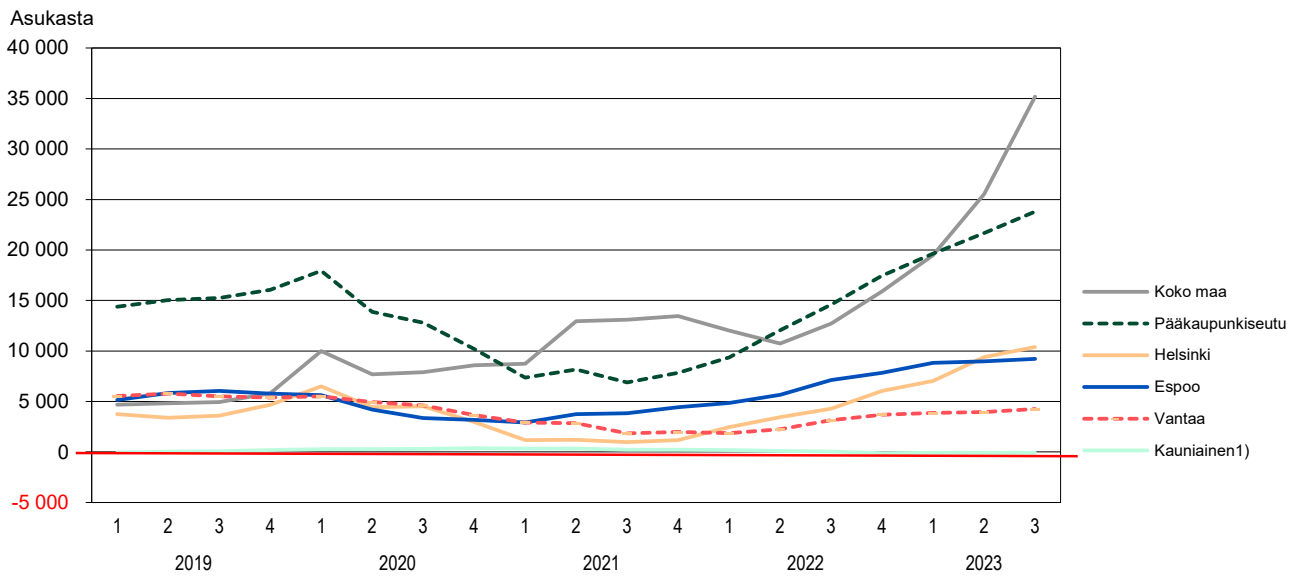
*) Ennakkotieto

Lähde: Tilastokeskus

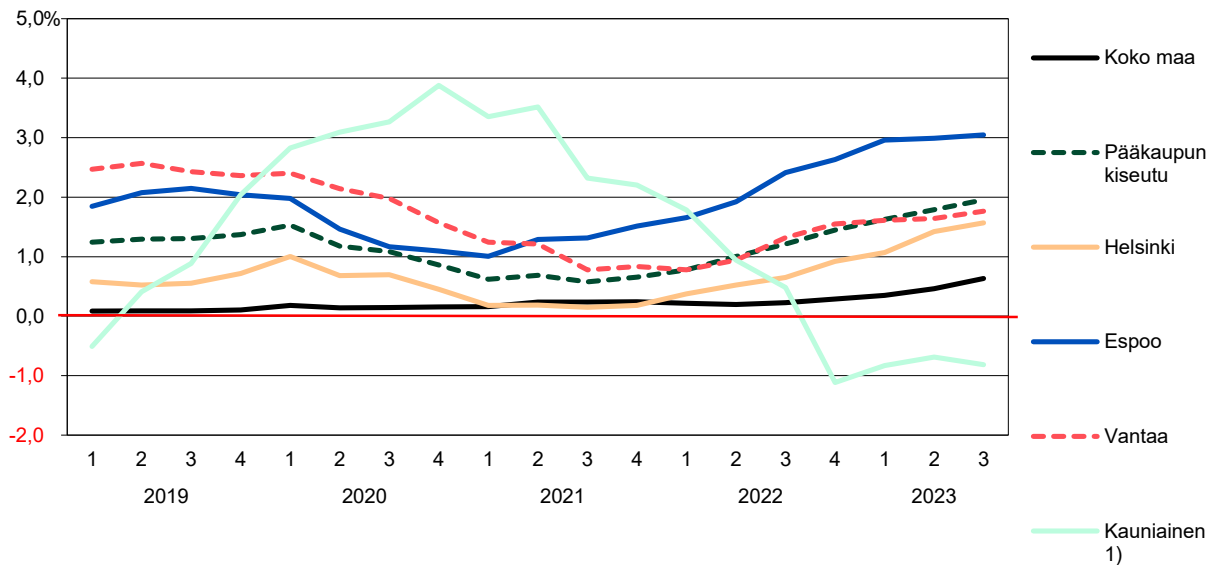
Kuvatut väestönmuutostekijät:

Nettomaassamuutto	= Espooseen muista Suomen kunnista muuttaneet - Espoosta muihin Suomen kuntiin muuttaneet
Nettosiirtolaisuus	= ulkomailta Espooseen muuttaneet - Espoosta ulkomaille muuttaneet
Syntyneiden enemmitys	= syntyneet - kuolleet
Väestönlisäys	= väestönlisäys vuoden alusta

Varttitiedot

Kuva 3. Väestönkasvu pääkaupunkiseudulla ja koko maassa, liukuva vuosisumma

Kuva 4. Väestönkasvu pääkaupunkiseudulla ja koko maassa, liukuva vuosisumma, kasvuprosentit

1) Kauniainen kohdalla suuria suhteellisen osuuden muutoksia selittää kunnan pieni koko.

HUOM!

Kuukausittaiset tiedot on tilastoitu **tapahtuma-**
kuukauden mukaan, eli väestötietojärjestelmään
tehdään korjauksia taannehtivasti ko. tapahtuma-
kuukauden kohdalle.

Neljännesvuosittaiset tiedot on tilastoitu **rekis-**
teröintineljänneksen mukaan, eli väestötieto-

järjestelmään viedään tiedot kunkin neljänneksen
aikana eikä myöhemmin tulleita korjauksia
enää oteta huomioon ko. neljänneksen tietoihin.
Tilasto perustuu maistraattien pitämiin paikal-
lisiin väestörekistereihin, joista ne päivitetään
väestötietojärjestelmään.

Varttitiedot

Taulukko 2. Väestönmuutokset suurissa kaupungeissa rekisteröintineljänneksen mukaan 2023

Alue vuosinel- jännes, kertymä 2023	Luonnolliset väestönmuutokset			Kuntien välinen muutto			Siirtolaisuus			Koko- nais- muutos	Väkiluku 30.9. 2023
	Elävänä syntyneet	Kuol- leet	Synt. enem- mys	Tulo- muutto	Lähtö- muutto	Netto- muutto	Maahan- muutto	Maasta- muutto	Netto- siirto- laisuus		
Koko maa	11 529	13 645	-2 116	96 400	96 400	-	21 504	4 337	17 167	15 103	
I-III	32 739	43 556	-10 817	220 916	220 916	-	51 366	10 098	41 268	30 414	5 594 384
Pks-yht.	3 003	2 277	726	17 508	15 732	1 776	5 252	1 214	4 038	6 490	
I-II	5 849	4 653	1 196	33 315	31 026	2 289	10 774	2 617	8 157	11 616	1 234 021
Helsinki ¹⁾	1 587	1 210	377	11 540	10 753	787	3 576	1 167	2 409	3 577	
I-III	4 584	4 037	547	27 642	25 532	2 110	9 179	2 837	6 342	8 983	673 011
Espoo	857	412	445	6 120	5 998	122	2 063	550	1 513	2 084	
I-III	2 464	1 335	1 129	15 476	13 858	1 618	5 037	1 165	3 872	6 614	311 888
Tampere	520	563	-43	7 220	5 037	2 183	1 260	206	1 054	3 197	
I-III	1 553	1 670	-117	14 463	11 467	2 996	2 781	469	2 312	5 189	254 198
Vantaa	676	386	290	5 128	5 513	-385	1 326	276	1 050	964	
I-III	1 895	1 285	610	13 568	14 402	-834	4 067	641	3 426	3 204	246 023
Oulu ^{2) 3)}	504	350	154	3 955	3 195	760	882	125	757	1 674	
I-III	1 435	1 097	338	7 599	7 165	434	1 663	279	1 384	2 160	214 008
Turku	404	468	-64	5 497	3 721	1 776	1 180	220	960	2 683	
I-III	1 119	1 486	-367	10 410	9 069	1 341	2 690	456	2 234	3 185	201 085
Jyväskylä ⁴⁾	308	269	39	3 684	2 637	1 047	594	101	493	1 575	
I-III	867	886	-19	6 649	6 140	509	1 176	207	969	1 473	147 360
Lahti ⁵⁾	249	326	-77	1 863	2 015	-152	471	74	397	176	
I-III	622	1 067	-445	4 235	4 293	-58	1 103	156	947	424	120 599
Kuopio ^{6) 7) 8) 9)}	240	277	-37	2 829	1 886	943	358	40	318	1 226	
I-III	735	887	-152	5 259	4 503	756	736	112	624	1 224	123 818
Pori ²⁾	160	264	-104	1 030	1 120	-90	258	41	217	26	
I-III	449	838	-389	2 336	2 560	-224	510	87	423	-204	83 001
Kouvola ¹⁾	116	264	-148	791	967	-176	183	26	157	-164	
I-III	313	861	-548	1 719	1 957	-238	447	65	382	-398	79 031
Joensuu ¹⁾	124	206	-82	1 989	1 527	462	339	23	316	689	
I-III	370	614	-244	3 594	3 599	-5	760	67	693	445	77 958
Lappeenranta ¹⁾	115	194	-79	1 525	1 207	318	502	43	459	698	
I-III	339	643	-304	2 700	2 931	-231	935	105	830	294	72 944
Hämeenlinna ¹⁾	114	211	-97	1 126	1 152	-26	259	26	233	120	
I-III	349	626	-277	2 487	2 512	-25	470	72	398	98	68 141
Vaasa ⁷⁾	120	162	-42	1 994	1 266	728	623	106	517	1 203	
I-III	362	526	-164	3 168	3 141	27	1 237	212	1 025	892	68 880
Seinäjäki ¹⁾	147	136	11	1 186	1 143	43	261	12	249	305	
I-III	451	431	20	2 500	2 391	109	522	31	491	614	65 937
Rovaniemi	150	114	36	1 520	1 045	475	187	31	156	667	
I-III	427	430	-3	2 728	2 610	118	502	59	443	553	65 088
Mikkeli ⁷⁾	100	179	-79	687	715	-28	187	15	172	65	
I-III	249	512	-263	1 512	1 624	-112	418	43	375	-8	51 972
Kotka	63	177	-114	703	777	-74	254	24	230	38	
I-III	188	587	-399	1 518	1 673	-155	538	63	475	-79	50 538
Salo ¹⁾	78	139	-61	475	640	-165	245	13	232	2	
I-III	208	456	-248	1 210	1 344	-134	548	49	499	118	51 051
Porvoo	103	105	-2	678	858	-180	141	58	83	-98	
I-III	264	352	-88	1 784	1 855	-71	285	120	165	15	51 247

Lähde: Väestön neljännesvuositilasto. Tilastokeskus.

1) Kuntaliitoksia 1.1.2009: **Helsinki**: osa Sipooasta siirtyi Helsinkiin; **Hämeenlinna**: Hauho, Kalvola, Lammi, Renko, Tuulos;

Joensuu: Eno, Pyhäselkä; **Jyväskylä**: Jyväskylän mlk, Korpilahti; **Kouvola**: Elimäki, Jaala, Kuusankoski, Anjalankoski, Valkeala;

Lappeenranta: Joutseno; **Oulu**: Ylikiiminki; **Salo**: Halikko, Kiikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Suomusjärvi, Särkisalo;

Seinäjäki: Nurmo, Ylistaro

2) Kuntaliitoksia 1.1.2010: **Pori**: Noormarkku

3) Kuntaliitoksia 1.1.2011: **Kuopio**: Karttula

4) Kuntaliitoksia 1.1.2013: **Kuopio**: Nilsä; **Mikkeli**: Ristiina, Suomenniemi; **Oulu**: Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo, Yli-Ii; **Vaasa**: Vähäkyrö

5) Kuntaliitos 1.1.2015: **Kuopio**: Maaninka

6) Kuntaliitos 1.1.2016: **Lahti**: Nastola

7) Kuntaliitos 1.1.2017: **Kuopio**: Juankoski

Työpaikat, työllisyys ja työttömyys Espoossa III neljännes 2023 (1.7. - 30.9.)

Tietopalvelupäällikkö Petri Lintunen, Tutkimus ja tilastot

Työttömyyden ja työllisyyden kehitystä seurataan kuukausittain Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastolla sekä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksella. Nämä seurannat poikkeavat toisistaan paitsi käyttötarkoitukseltaan, myös menetelmiltään ja aineistoltaan. Siksi niiden tuottamat luvut usein poikkeavat toisistaan huomattavasti. Molemmissa seurantamenetelmissä on virhelähteitä. Esim. työllisyys- ja työttömyysasteissa alle prosenttiyksikön vaihtelut sisältävät virhemarginaaliin.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilasto perustuu rekisteröityihin työ- ja elinkeinotoimistojen asiakkuuksiin. Se palvelee ensisijaisesti työvoimahallintoa, mm. työnvälitystoimintaa, työvoimapolittisia toimia sekä työttömyyden yhteiskunnalle aiheuttamien kustannusten arviointia. TEM:n luvut ovat aina kuukauden viimeisen arkipäivän poikkileikkaustilanteita.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus perustuu kuukausittaiseen otantaan, jossa haastatellaan noin 12 000 työikäistä (15-74 -vuotiasta) henkilöä. Espoolaisia on otoksessa noin 1000. Tiedot kootaan kaikilta kuukauden viikoilta. Työvoimatutkimus kuvaa työvoimaa ensisijaisesti työmarkkinoiden ja työvoiman saatavuuden näkökulmasta. Sen keskeisenä tarkoituksena on mitata työmarkkinoiden käytettävissä olevaa työvoimaa. Työvoimatutkimus noudattaa kansainvälisen työjärjestön ILO:n suosituksia sekä EU:n tilastovirasto Eurostat:n edellyttämiä käytäntöjä. Monissa kansainvälisissä työllisyys- ja työttömyysvertailuissa käytetään työvoimatutkimuksen lukuja. Koska työvoimatutkimus perustuu otantaan, ovat luvut suuntaa antavia. Virhe on sitä suurempi, mitä pienempää väestöryhmää tarkastellaan. Espoon osalta vuonna 2005 keskivirhe oli työvoiman määrässä noin 4500, työllisten määrässä noin 3900 ja työttömien määrässä noin 1000 henkeä.

Työpaikkojen määrä

Tuorein virallinen työpaikkaluku on vuodelta 2021, jolloin Espoossa oli 129 657 työpaikkaa. Sen jälkeistä kehitystä voidaan arvioida hyödyntämällä muun muassa Tilastokeskuksen työvoimatutkimusta. Se tuottaa valtakunnallisella ja seututasolla käyttökelpoisia työllisyys- ja työssäkäyntilukuja, mutta kuntatasolla niiden virhemarginaalit ovat suurimmissakin kaupungeissa huomattavan suuret. Työvoimatutkimuksen mukaan työpaikkojen määrä Espoossa on viimeisen viiden vuoden ajan kasvanut keskimäärin 2,5 prosentin vuosivauhdilla. Tämän sekä viimeisimmän virallisen työpaikkaluvun perusteella arvioitu työpaikkojen määrä Espoossa vuonna 2022 on 132 000.

Työllisyys Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan

Työvoimatutkimuksen mukaan **työvoimaosuus** (työvoimaan kuuluvien osuus 15-74 -vuotiaista) oli vuoden 2023 kolmannella vuosineljänneksellä Espoossa 74,5 %, mikä on vajaan prosenttiyksikön suurempi osuus kuin vuotta aiemmin. **Työllisyysaste** (työllisten osuus 20-64 -vuotiaista) oli kolmannella vuosineljänneksellä 78,8 % eli hieman alhaisempi kuin vuotta aiemmin.

Työvoimatutkimuksen luvuissa on suurimmissakin kaupungeissa huomattavan suurta satunnaisvaihtelua, joten myös Espoon osalta työvoimatutkimuksen lukuja on pidettävä karkeasti kehityksen suuntaa antavina.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus: Työvoimaosuus ja työllisyysaste, alueellinen vertailu

	2022				2023		
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	vuosi	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.
Työvoimaosuus %							
Koko maa	69,6	68,6	67,8	68,2	67,5	70,5	68,6
Helsingin seutu	75,0	73,2	72,8	73,5	72,9	73,8	73,7
Pääkaupunkiseutu	75,7	73,3	73,1	73,7	73,2	74,0	73,9
Espoo	74,4	73,7	71,1	72,9	70,4	73,5	74,5
Työllisyysaste (20-64 v.)							
Koko maa	78,7	78,4	78,4	78,1	77,4	79,1	78,2
Helsingin seutu	81,1	79,4	80,7	80,3	79,8	79,4	79,3
Pääkaupunkiseutu	80,9	78,6	80,2	79,6	79,3	78,5	78,6
Espoo	80,6	81,2	80,9	80,6	78,8	78,8	78,8

Työvoimaosuus = työvoimaan kuuluvien prosenttiosuus samanikäisestä (15-74 v.) väestöstä.

Työllisyysaste = työllisten prosenttiosuus työikäisestä väestöstä (20-64 v.).

Työttömyys TEM:n työvälistilaston mukaan

Työttömyyden kasvu jatkui syyskuussa, kehitys näyttää huonolta ainakin vuoden 2024 alkupuolelle asti

Syyskuun 2023 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 8,7 %. Koko maassa vastaava lukema oli 9,4 %. Espoossa työttömien osuus työvoimasta oli puoli prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin ja reilun prosenttiyksikön suurempi kuin neljä vuotta aiemmin, jolloin koronapandemialla ei vielä ollut vaikutusta Suomen työllisyyteen. Työttömiä työnhakijoita oli Espoossa syyskuun 2023 lopulla 13 391 eli 8,6 % (1060 henkeä) enemmän kuin vuotta aiemmin. Neljän vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömiä oli 23,7 % (2569 henkeä) enemmän.

Lomautettuja oli syyskuun 2023 lopulla 647 eli 4,8 % työttömistä. Vuotta aiemmin lomautettuja oli 403 (4,3 % työttömistä) ja neljä vuotta aiemmin 291 (3,3 % työttömistä).

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n ennusteen mukaan tehtyjen työtuntien perusteella työllisyys Suomessa supistuu tänä vuonna mutta kasvaa taas vuosina 2024 ja 2025. Toisaalta Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos ennustaa Suomen työttömyysasteen nousevan ensi vuonna noin prosenttiyksiköllä. Joka tapauksessa ainakin vuoden 2023 loppupuolella ja vuoden 2024 alkupuolella työttömyys näyttää lisääntyvän. Muutaman viime vuoden aikana tapahtuneen kehityksen sekä

talousennusteiden perusteella arvioitu työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa on vuoden 2024 syyskuussa suunnilleen 13 000.

Alle 25-vuotiaiden osuus samanikäisestä työvoimasta oli syyskuun 2023 lopulla 8,3 %, kun se oli vuotta aiemmin 7,7 % ja neljä vuotta aiemmin 6,6 %. Työttömiä alle 25-vuotiaita oli 1041, mikä oli 8 % (77 henkeä) enemmän kuin vuotta aiemmin ja 17,8 % (157 henkeä) enemmän kuin neljä vuotta aiemmin. Kuluneen vuoden kehityksen perusteella 2024 syyskuussa on arviolta vajaa tuhat alle 25-vuotiasta työtöntä

Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli syyskuun 2023 lopulla 4997, mikä oli 4,1 % (211 henkeä) vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta 43,2 % (1507 henkeä) enemmän kuin neljä vuotta aiemmin. Kaksi vuotta kasvussa ollut pitkäaikaistyöttömyys kääntyi viime vuoden huhtikuussa laskuun, tosin pitkäaikaistyöttömien määrän väheneminen on hidastunut kuluvan vuoden aikana. Mikäli kehitystrendi jatkuu, pitkäaikaistyöttömiä on vuoden 2024 syyskuussa hieman vähemmän kuin vuoden 2023 syyskuussa.

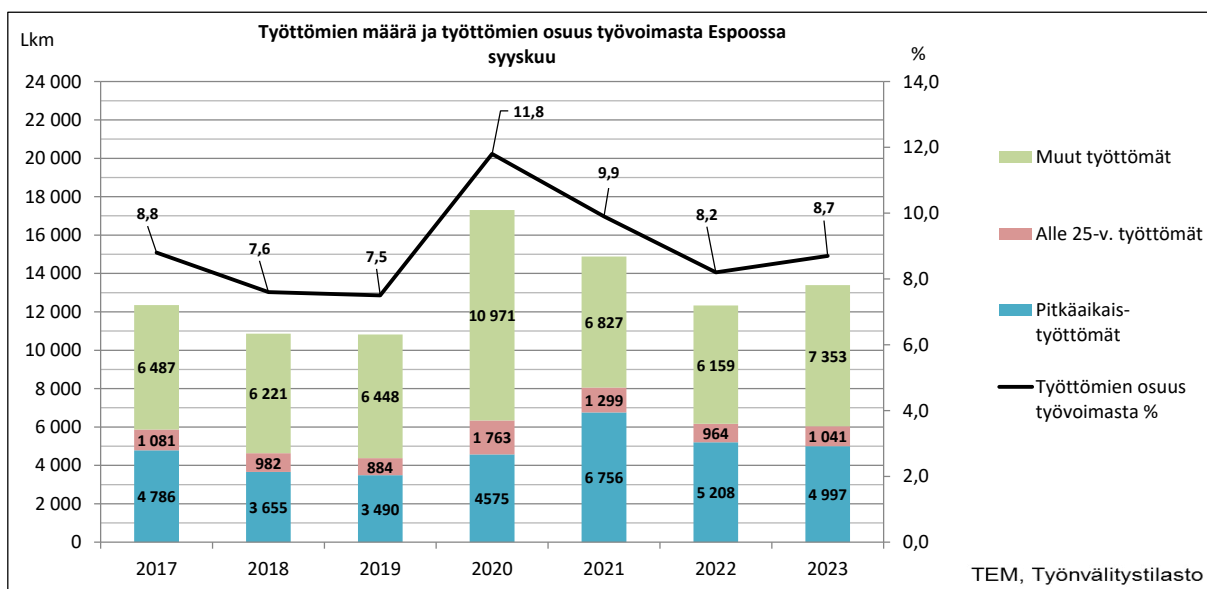
Ulkomaan kansalaisia oli syyskuun 2023 lopulla työttömänä 4028 ja työttömien osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 19,6 %. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 11,7 % (422 henkeä) enemmän ja osuus ulkomaisesta työvoimasta oli suunnilleen samaa luokkaa. Neljän vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 60,4 % (1516 henkeä) enemmän ja heidän osuutensa ulkomaisesta työ-

voimasta oli noin 2,6 prosenttiyksikköä suurempi. Karkean arvion mukaan vuoden 2024 syyskuussa olisi noin 4200 ulkomaalaista työttöntä. Todennäköisesti ulkomaan kansalaisten työttömyystilanne on tilastoitua huonompi, sillä huomattava osa ulkomaalaisista ei ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Osalla syynä tähän on puutteelliset tiedot työttömyysturvan hakemisesta, osalla pelko oleskeluluvan katkeamisesta työpaikan menetyksen seurauksena.

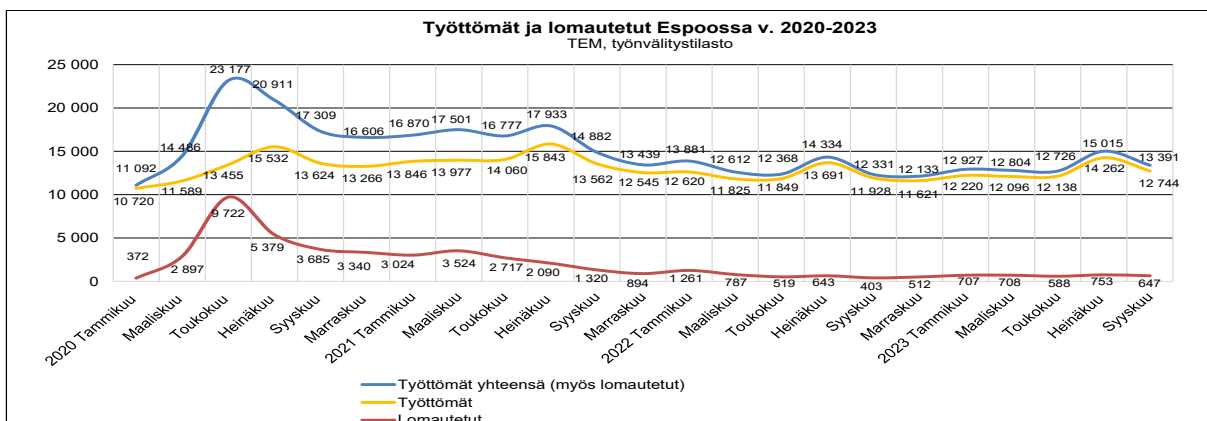
Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat **korkeasti koulutetut työttömät**. Vähintään alimman korkeasteen tutkinnon suorittaneita on yli kolmannes kaikista Espoon työttömistä. Ammattiryhmistä työttömänä oli 4072 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (30 % työttömistä).

Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli syyskuun 2023 lopulla 2012 avointa työpaikkaa, mikä oli 1179 työpaikkaa (37 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Avointen työpaikkojen määrä kasvoi voimakkaasti vuoden 2021 alusta vuoden 2022 syyskuyn asti, minkä jälkeen määrä on pienentynyt.

Arviot työttömien määristä vuoden kuluttua ovat hyvin karkeita ja niihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työttömyysluvuissa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi korkeimmillaan. Tämä johtuu mm. siitä, että oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä työvoimaa työmarkkinoille. Myös vuoden lopussa työttömyysluvut ovat koholla.

Työttömyysaste ja työttömien määrä Espoossa, syyskuu 2017-2023

Työttömien ja lomautettujen määrä Espoossa, tammikuu 2020 – syyskuu 2023

Espoon rakennustuotanto III neljännes 2023 (1.7. - 30.9.) ennakkotietoja

Tietopalvelupäällikkö Petri Lintunen, Tutkimus ja tilastot

Asuntorakentaminen hiljentynyt aloitusten ja myönnettyjen rakennus- lupien perusteella

Valmistunut tuotanto

Kaupungin rekisterin antaman ennakkotiedon mukaan tammi-syyskuussa 2023 on valmistunut talonrakentamisen uudistuotantoa noin 504 000 k-m², mikä on noin 130 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja on valmistunut Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 4252 eli 346 enemmän kuin vuotta aiemmin. Rekisteritiedon mukaan asuinrakennuksiin valmistuneista asunnoista 84 % on kerrostaloissa, 10 % erillispientaloissa ja 6 % rivi- ja ketjutaloissa.

Aloitukset

Tammi-syyskuussa 2023 on rekisteröity alkaneeksi uudistuotantoa noin 220 000 k-m², mikä on noin 100 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan uusia asuntoja oli aloituksissa 1887 eli 1135 asuntoa vähemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Aloitetuiksi rekisteröidystä asuntotuotannosta 75 % on kerrostaloissa, 18 % erillispientaloissa ja 7 % rivi- ja ketjutaloissa.

Myönnettyt rakennusluvut

Uusia rakennuslupia on tammi-syyskuussa 2023 myönnetty rekisterin mukaan 390 000 k-m², mikä noin 32 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 1829, mikä on 2062 asuntoa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Rekisteröidyissä uusissa rakennusluvuissa olevista asunnoista 83 % on kerrostaloissa, 14 % erillispientaloissa ja 3 % rivi- ja ketjutaloissa.

Asuntotuotannon ennuste

Vuosina 2023-2032 Espooseen arvioidaan valmistuvan keskimäärin 4700 asuntoa vuodessa. Tulevasta tuotannosta arvioidaan olevan kerrostaloasuntoja 86 %.

Rakennustuotannon kokonaisvolyymit perustuvat 15.11.2023 tehtyyn Trimble Locus -rekisteripointintaan. Rekisteritiedot täydentyvät viiveellä, mikä heikentää niiden luotettavuutta. Siksi luvut ovat ennakkotietoja ja pikemminkin suuruusluokkaa osoittavia, kuin tarkkoja lukuja. Luvuissa on mukana ainoastaan uustuotanto, ei vanhojen rakennusten laajennuksia ja muutoksia. Asuntotuotantoluvut perustuvat Espoon kaupungin asuntoyksikön tietoihin ja ovat varsin ajantasaisia.

Luvut on poimittu Trimble Locus -järjestelmästä seuraavin kriteerein:

Rakentamistoimenpide = uudisrakennus

Ajankohta: Rakentamisen aloitusajankohta = aloituskokouksen, pohjakatselmuksen tai perustuskatselmuksen ajankohta riippuen siitä, mikä toimenpide on merkitty suoritetuksi.

Rakennuslupan myöntämisaikajankohta = rakennuslupan myöntämispäivämäärä.

Rakennuksen valmistumisajankohta = käyttöönottokatselmuksen päivämäärä.

Varttitiedot

Taulukko 1. Rakennustuotanto Espoossa
Kertymä tammi-syyskuu 2023 ja 2022, ennakkotieto

Yksikkö	2023 1.1.-30.9.	2022 1.1.-30.9.	EROTUS 2023-2022 lkm	EROTUS 2023-2022 %
VALMISTUNEET RAKENNUKSET				
Kaikki rakennukset				
-Rakennusten lkm	692	886	-194	-22
-Tilavuus (m3)	2 065 757	2 882 971	-817 214	-28
-Kerrosala (k-m2)	504 215	637 596	-133 381	-21
-Asuntojen lkm*	4 252	3 906	346	9
-Huoneistoala (h-m2)	244 214	206 617	37 597	18
Asuinrakennukset				
Yhteensä				
-Rakennusten lkm	492	494	-2	0
-Tilavuus (m3)	1 291 033	1 041 680	249 353	24
-Kerrosala (k-m2)	353 385	293 044	60 341	21
-Asuntojen lkm	4 338	3 677	661	18
-Huoneistoala (h-m2)	244 076	206 174	37 902	18
Erilliset pientalot				
-Rakennusten lkm	370	380	-10	-3
-Tilavuus (m3)	257 699	250 982	6 717	3
-Kerrosala (k-m2)	62 570	64 223	-1 653	-3
-Asuntojen lkm	449	484	-35	-7
-Huoneistoala (h-m2)	50 289	51 940	-1 651	-3
Rivi- ja ketjutalot				
-Rakennusten lkm	44	50	-6	-12
-Tilavuus (m3)	86 423	83 715	2 708	3
-Kerrosala (k-m2)	24 220	22 610	1 610	7
-Asuntojen lkm*	266	244	22	9
-Huoneistoala (h-m2)	19 614	19 341	273	1
Asuinkerrostalot				
-Rakennusten lkm	78	64	14	22
-Tilavuus (m3)	946 911	706 983	239 928	34
-Kerrosala (k-m2)	266 595	206 211	60 384	29
-Asuntojen lkm	3 623	2 949	674	23
-Huoneistoala (h-m2)	174 173	134 893	39 280	29
Muut rakennukset (kerrosala, k-m2)				
Vapaa-ajan asuinrakennukset	298	1 460	-1 162	
Liikerakennukset	0	80 132	-80 132	
Toimistorakennukset	14 530	503	14 027	
Liikenteen rakennukset	34 676	195 797	-161 121	
Hoitoalan rakennukset	68 027	6 419	61 608	
Kokoonntumisrakennukset	15 132	1 280	13 852	
Opetusrakennukset	5 716	45 550	-39 834	
Teollisuusrakennukset	295	6 578	-6 283	
Varastorakennukset	0	37	-37	
Palo- ja pelastustoimen rakenn.	330	770	-440	
Maatalousrakennukset	0	82	-82	
Muut rakennukset	11 826	5 944	5 882	
ALOITETUT RAKENNUKSET				
Kaikki rakennukset				
-Rakennusten lkm	345	698	-353	-51
-Tilavuus (m3)	1 108 090	1 285 072	-176 982	-14
-Kerrosala (k-m2)	219 095	317 691	-98 596	-31
-Asuntojen lkm*	1 887	3 022	-1 135	-38
-Huoneistoala (h-m2)	82 208	168 444	-86 236	-51
Asuinrakennukset				
Yhteensä				
-Rakennusten lkm	229	439	-210	-48
-Tilavuus (m3)	427 331	862 084	-434 753	-50
-Kerrosala (k-m2)	119 200	238 565	-119 365	-50
-Asuntojen lkm	1 259	2 979	-1 720	-58
-Huoneistoala (h-m2)	81 018	168 413	-87 395	-52
Erilliset pientalot				
-Rakennusten lkm	186	376	-190	-51
-Tilavuus (m3)	135 971	252 493	-116 522	-46
-Kerrosala (k-m2)	33 537	62 539	-29 002	-46
-Asuntojen lkm	225	439	-214	-49
-Huoneistoala (h-m2)	27 464	49 980	-22 516	-45

Varttitiedot

Yksikkö	2023 1.1.-30.9.	2023 1.1.-30.9.	EROTUS 2023-2022 lkm	EROTUS 2023-2022 %
Rivi- ja ketjutilat				
-Rakennusten lkm	19	17	2	12
-Tilavuus (m3)	30 453	32 294	-1 841	-6
-Kerrosala (k-m2)	8 575	9 179	-604	-7
-Asuntojen lkm*	84	93	-9	-10
-Huoneistoala (h-m2)	6 192	7 485	-1 293	-17
Asuinkerrostalot				
-Rakennusten lkm	24	46	-22	-48
-Tilavuus (m3)	260 907	577 297	-316 390	-55
-Kerrosala (k-m2)	77 088	166 847	-89 759	-54
-Asuntojen lkm	950	2 447	-1 497	-61
-Huoneistoala (h-m2)	47 362	110 948	-63 586	-57
Muut rakennukset (kerrosala, k-m2)				
Vapaa-ajan asuinrakennukset	180	1 294	-1 114	
Liikerakennukset	5 806	4 061	1 745	
Toimistorakennukset	30 471	0	30 471	
Liikenteen rakennukset	13 046	7 328	5 718	
Hoitoalan rakennukset	4 876	5 453	-577	
Kokoontumisrakennukset	15 229	0	15 229	
Opetusrakennukset	0	54 958	-54 958	
Teollisuusrakennukset	8 129	939	7 190	
Varastorakennukset	18 642	58	18 584	
Palo- ja pelastustoimen rakenn.	1 746	162	1 584	
Maatalousrakennukset	0	0	0	
Muut rakennukset	1 770	4 873	-3 103	
MYÖNNETTY RAKENNUSLUVAT				
Kaikki rakennukset				
-Rakennusten lkm	409	720	-311	-43
-Tilavuus (m3)	1 904 485	1 727 984	176 501	10
-Kerrosala (k-m2)	389 680	421 780	-32 100	-8
-Asuntojen lkm*	1 829	3 891	-2 062	-53
-Huoneistoala (h-m2)	115 431	219 123	-103 692	-47
Asuinrakennukset				
Yhteensä				
-Rakennusten lkm	273	504	-231	-46
-Tilavuus (m3)	607 199	1 120 389	-513 190	-46
-Kerrosala (k-m2)	169 856	316 859	-147 003	-46
-Asuntojen lkm	1 907	3 886	-1 979	-51
-Huoneistoala (h-m2)	114 241	218 954	-104 713	-48
Erilliset pientalot				
-Rakennusten lkm	226	425	-199	-47
-Tilavuus (m3)	164 976	286 476	-121 500	-42
-Kerrosala (k-m2)	39 158	71 104	-31 946	-45
-Asuntojen lkm	261	515	-254	-49
-Huoneistoala (h-m2)	31 703	56 211	-24 508	-44
Rivi- ja ketjutilat				
-Rakennusten lkm	13	33	-20	-61
-Tilavuus (m3)	15 145	50 707	-35 562	-70
-Kerrosala (k-m2)	4 272	14 086	-9 814	-70
-Asuntojen lkm	55	161	-106	-66
-Huoneistoala (h-m2)	3 439	11 414	-7 975	-70
Asuinkerrostalot				
-Rakennusten lkm	34	46	-12	-26
-Tilavuus (m3)	427 078	783 206	-356 128	-45
-Kerrosala (k-m2)	126 426	231 669	-105 243	-45
-Asuntojen lkm	1 591	3 210	-1 619	-50
-Huoneistoala (h-m2)	79 099	151 329	-72 230	-48
Muut rakennukset (kerrosala, k-m2)				
Vapaa-ajan asuinrakennukset	268	406	-138	
Liikerakennukset	34 643	19 623	15 020	
Toimistorakennukset	74 800	14 568	60 232	
Liikenteen rakennukset	14 235	25 460	-11 225	
Hoitoalan rakennukset	48 503	4 806	43 697	
Kokoontumisrakennukset	309	21 801	-21 492	
Opetusrakennukset	18 662	12 113	6 549	
Teollisuusrakennukset	7 436	472	6 964	
Varastorakennukset	18 568	1 073	17 495	
Palo- ja pelastustoimen rakenn.	0	210	-210	
Maatalousrakennukset	0	0	0	
Muut rakennukset	2 400	4389	-1 989	

Ei sisällä vanhojen rakennusten laajennuksia.

Luvut perustuvat 15.11.2023 mennessä rakennusvalvonnan rekisteriin vietyyn aineistoon.

Lähde: Trimble Locus-kuntatietojärjestelmä, Espoon kaupungin asuntoyksikkö*

Luvut ovat ennakkotietoja.

Muutoksen mittarit Espoo	2022	2023	12 kk:n muutos
Väestömäärä 30.9.	302 898	311 888	8 990
Muuttovoitto (asukasta), tammi-syyskuu	2 832	3 537	705
- kuntien välinen muutto	1 496	1 618	122
- siirtolaisuus	3 212	3 872	660
- syntyneiden enemmitys	1 058	1 129	71
Valmistuneita asuntoja*, tammi-syyskuu	3 906	4 252	346
Työttömien osuus työvoimasta % 30.9. (TEM)	8,2	8,7	0,5 %-yksikköä
Työllisyysaste %, 3. vuosineljännes (Tilastokeskus**)	81,2	78,8	-2,4 %-yksikköä

v. 2023 väestö- ja rakennustuotantoluvut ovat ennakkotietoja

* Vain uudisrakennukset, ennakkotieto

** Työvoimatutkimus (otospohjainen, lähinnä kehityksen suuntaa antava luku)

Lisää tilastoja verkossa:

Helsingin seudun aluesarjat: www.aluesarjat.fi

Espoon kaupungin henkilöstön käytössä on myös

- Verkkotilastopalvelu: Essi > Työkalut > Verkkotilastopalvelu
- Tiedon data-aitta: L-verkkolevy > Yhteiset > Tiedon data-aitta

Espoon kaupunki, Konsernihallinto, Tutkimus ja tilastot

Katuosoite: Virastopiha 2 C, Espoon keskus

Postiosoite: PL 631, 02070 ESPOON KAUPUNKI

Internet-osoite: www.espoo.fi/tieto

Sähköposti: tieto@espoo.fi

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Julkaisujen jakelu:

puh. 043 825 7004 tai 043 825 7006

Tietoisku 7/2023

ISSN 1239-9752

Eetvartin toimitus:

Tietopalvelupäällikkö Petri Lintunen,
Konsernihallinto, Tutkimus ja tilastot,
puh. 043 826 5211 (päätoimittaja)

Tutkimusjohtaja Minna Joensuu,
Konsernihallinto, Tutkimus ja tilastot,
puh. 043 827 3386

Tutkimussihteeri Sirpa Nykänen,
Konsernihallinto, Tutkimus ja tilastot,
puh. 043 825 7004

Erityissuunnittelija Annika Latva-Äijö,
Kasvun ja oppimisen toimiala, Esikunta,
puh. 046 877 3538

Ympäristöasiantuntija Marika Rönnerberg,
Kaupunkiympäristön toimiala, Ympäristökeskus,
puh. 043 825 2829

Suunnittelija Sakari Jäppinen
Kaupunkiympäristön toimiala,
Kaupunkisuunnittelukeskus, puh. 040 636 4937

Neljännesvuositiedot:

Konsernihallinto, Tutkimus ja tilastot

Tutkija Päivi Kiviniemi, puh. 046 877 3468
(Väestönmuutokset)

Tietopalvelupäällikkö Petri Lintunen,
puh. 043 826 5211 (Työpaikat, työllisyys ja työttö-
myys, Espoon rakennustuotanto)